Bloedtest

Serge van Duijnhoven

bron
Serge van Duijnhoven, *Bloedtest*. De Bezige Bij, Amsterdam 2003

Zie voor verantwoording: https://www.dbnl.org/tekst/duij004bloe01_01/colofon.php

Let op: boeken en tijdschriftjaargangen die korter dan 140 jaar geleden verschenen zijn, kunnen auteursrechtelijk beschermd zijn. Welke vormen van gebruik zijn toegestaan voor dit werk of delen ervan, lees je in de gebruiksvoorwaarden.

dbnl digitale bibliotheek voor de Nederlandse letteren

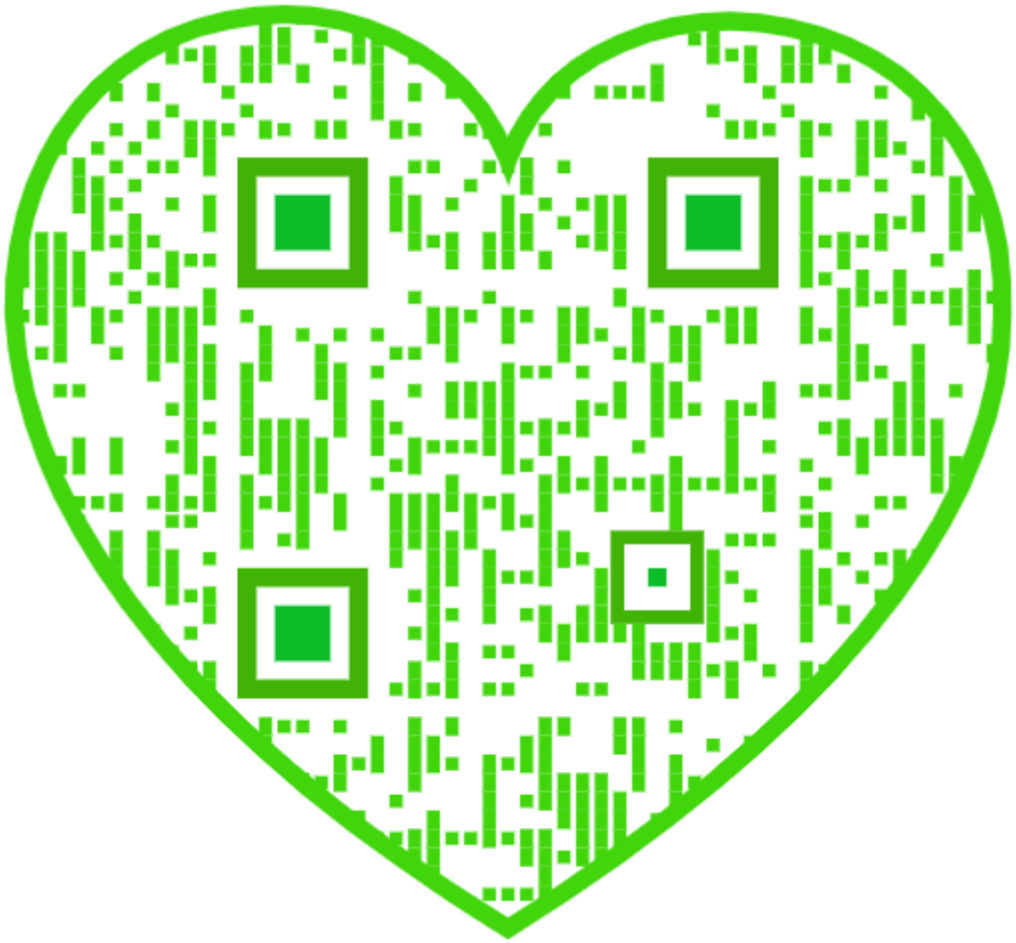

Ter nagedachtenis aan Christian Loidl
(Linz 1957 - Wenen 2001)

I Bloedtest

‘Nu eens komt alles door de liefde in eenheid tezamen, dan weer scheiden alle dingen zich van elkaar door de haat, die aan de strijd ten grondslag ligt. In zoverre op deze wijze het ene uit het vele ontstaat en uit de splitsing van het ene weer het vele voortkomt, ontstaan de dingen en hebben zij geen eeuwig leven. In zoverre hun voortdurende wisseling niet ophoudt, zijn zij eeuwig en bevinden zij zich in een ongestoorde en rustige kringloop.’

- Empedokles

Wij zijn vandaag lichtvoetig

‘zwem jij ook in de hoogzee
als een valstrik?
Of zal ik je vinden in het zand,
in de geur van het ogenblik?’
- Hugo Claus

ik leef alleen voor de zon
en wij zijn elkaars schaduw

zout op zout, lik op stuk
ik lust je rauw

twee kuiltjes onderaan je rug
het zonlicht likt en blijft likken

rondom ons stemmen die uit-
waaieren als sigarettenrook

‘zie je, alles lost vanzelf op!’
forceren kun je niets

volgens mij trekt alles zich juist vlot
omdat geliefden onbewust het lot

intimideren met hun opdringerige
quasi-kindse zaligengedrag

vandaag zijn wij lichtvoetig
jij Rossalka zeemeermin

en ik de visser zonder baard
ik knabbel aan je nagels, je haren

de vinnen van je zeemeerminnenstaart
ik proef het zand, de zee, de zweem

van zweet en ik proef meer
kristal, en jij

jij proeft het ook en zegt: ‘ik
ik doe je mond

ik doe je mond zout smaken’
wij zijn vandaag lichtvoetig

wij zweven, zwemmen
wij rekken ons uit

gestrekt op het strand
wij neuriën verliefd

de ligaturen van een
onbezonnen componist

wij gaan eten (Coquilles Saint Jacques)
wij gaan drinken (wijn uit Occitanië)

wij gaan dansen (een solea por buleria)
wij gaan wiegen (de malagueña van Chacon)

wij gaan door tot in het holst
en verder

en ergens in die duisternis vraag jij
of ik wel eens een dier gedood heb

‘een slang bijvoorbeeld, of een hond
een ram of stierenkalf misschien’

eigenhandig?’ vraag je
en ik, onwetende

ik vraag me af:
waar doel je op?

maar dan terloops
met je gevooisde

en geplooide stem
die zich als vanzelfsprekend

met het omringend donker mengt
vraag je me of ik denk dat geluk

misschien toch echt bestaat
‘dat weet je pas als je het kwijt bent’

timing is alles
je mag niks, zo zei je vader al

aan het toeval overlaten
behalve het toeval

de nacht wordt aangelengd
de zee wordt eb, de maan wordt flets

roze als een babymond
het leven trekt zich terug

en jij, en ik wij trekken juist
dat leven in

Ichor; krvta

samen kunnen we ontkennen
wat we willen (dingen die
gedurfd zijn en verwacht)
we blijven bevreesd voor wat er
tussen ons stroomt - de complexie

van schaamte en wraak
verwond door het onzichtbaar mes
dat door ons lichaam trekt
de mond in het geslacht verzonken
weigeren we te zien de tekens

de bloemen die niet willen groeien
het geheim van liefde blijft
tijdelijkheid, haar rafelige
randen, de druppels

onstopbaar - maar niet
onstolbaar - maar niet

Luister en vink

‘*l'art de plaire est l'art de tromper*’
- Vauvenargue

wij spelen luister en vink
zweten onze liefde uit en bidden
in een ander om onze genade
‘ik ben van jou gemaakt vrouw’

de begeerte is een bitter
zwart entropisch reservoir
maar weinigen die weten
minder doorstaan

ken ik de ziel niet
wil ik de ogen

ken ik de nek niet
wil ik de mond

wee wie ooit zinderend van ziel versmolt
wee wie ooit zoals de wereldzee verdroogde

schroomvallig geven we ons over
lopen met de ogen open in de val

drinken van het vocht
dat geen dorst lest

baden in de poel
die ons niet wast

niets is wat het lijkt
en niets blijft gelijk

de rivier niet die voorbijtrekt
noch het vleesnat in ons lijf

noch het water dat ons
nader tot de lippen

noch de hoop die
op de klippen slaat

de tederheid is ongenegen
de zuiverheid bevlekt zichzelf

en ook rechtschapenheid
liegt niet volmaakt

wat schoon is verloedert
wat rein is bederft

wat zoet is verbittert
wat goed is vergalt

luister en vink blijven spelen
onze verlangens uitgezweet
gebeden in een ander
om onze genade

‘ik ben van jou gemaakt vrouw’
de begeerte is een cocktail
in een gifbeker bereid met
mintblad, kraakijs, rattenkruit

een opkikker voor de eeuwigheid

Bloedtest

‘als mannen bij mij zijn
hebben ze geen controle meer
over de dingen die gebeuren’
zegt zij die geen controle
over mij (ik evenmin), wij:
twee pluisjes in de wind

‘ik wil niet dat je me alleen laat
nu, de sfeer is juist zo goed’
‘dan laat ik je niet alleen
maar in gezelschap van
die goede sfeer’

‘je weet niet wat je wegsmijt’
ik geef haar gelijk - ik weet het niet
each man kills... het oude lied
ik voel me schurk, een dief
op heterdaad. Maar ik ben niet
op voorbedachten rade hier

wat wel, denk ik, wat is het
dat ik ben, een boer
die zijn oogst verwoest
in domme dronkenschap
een plunderend soldaat
die blaker wil als buit?

zij laat mij blootsvoets uit
haar kater glipt tussen mijn benen
de staart rechtop als een sidderend
serpent door anderen bezworen
een aal met afgehouwen kop
die blijft kronkelen tot op ons bord

‘dit is symbolisch,’ vindt zij
ik beaam, druk mijn voorhoofd
tegen dat blonde hoofd van haar
‘het spijt me,’ zeg ik, ‘wíj schieten niet
met de boog, het is Eros die schiet’

ik loop met zonnebril
in snelpas door de nacht
een uil die niet kan huilen
ik wacht, rook mijn Gitanes op
terwijl het langzaam ochtend wordt
de orbit blauwig paars
het uur vlak voor *l'heure bleue*
als het azuur wordt uitgewist
door licht

de leerlingen van de boeddha
vroegen hun meester:
'*bent u een heilige?*'
de boeddha zei: '*nee*'
na een tijdje vroegen ze:
'*bent u een engel?*'
hij zei: '*nee*'
'*maar wat bent u dan wel?*'
wilden de leerlingen weten
de boeddha antwoordde:
'*...ik ben wakker*'

'het raam rol ik een handlengte omlaag
en gaandeweg vult mijn gemoed zich weer
met lucht, ik snel, versnel, vertraag
de liefde is een bloedtest
en ik blaas, ik blaas, ik zie
dat wat vervliedt, wat niet
ik ruik mijn eigen adem
anders nog? de alcohol
de roes, het schrijnende
en het lucide... ik prijs
de dag die breekt, denk:
goddank, ik ben wakker
goddank, ik ben nog altijd wakker

Bij een slapend lichaam

ik wil dat je mijn bedoelingen doorgrondt
ik wil dat je de prijs leert kennen van verlangen
de schaal van de dingen, ik wil dat je begrijpt
waarom men het aardige overwaardeert

ik wil je horen zeggen:
‘alles dient slechts om te winnen
alles is tactiek; wij spelen
allemaal’

ik wil dat men ons geheim zal bewaren
dat we elkaar geruisloos achtervolgen als jagers
ik wil dat we bereid zijn onze ziel in te zetten (achteloos)
zoals we een munt inwerpen bij een gokautomaat

ik wil de tijd terug dat ik wijs werd uit mijn dromen
ik wil de tekens terug die ik heb nagelaten op je huid
ik wil je kunnen voelen met mijn ogen in het donker
met mijn nagels nagaan waar je bent geweest

ik wil dat jouw handen me in koele lakens wikkelen
ik wil zien of jouw zijde van de mijne verschilt
ik wil dat je sterker zal zijn naar het einde
ik wil je laten denken dat je wint

ik wil dat je je zonder mij een vondelinge voelt
een zonderlinge in de leegte, ik wil je zien bibberen
in de kou. Ik wil je zwetend, warmgewreven
ik wil je hondsdol, biddend om berouw

ik wil dat je mijn gedachten kunt lezen
ik wil dat je mijn hart kunt raken
op de fatale plek. Het interesseert me niet
wie de wonden veroorzaakt. Het interesseert me niet

hoeveel het er zijn. Ik wil alleen belang stellen
in wat me beheerst. Ik wil op een prachtige plek zijn
als ik sterf. Ik wil kunnen verdrinken in een Rode Zee
me verwonden aan een giftig koraal, aanspoelen

op een hagelwit strand, met jouw smaak nog
op mijn lippen. Ik wil je niet kapotmaken
ik zou niet weten hoe. Kon ik maar zeggen:
ik zal je vergeten. Kon ik maar zeggen:

ik laat je met rust
maar liegen kan ik niet
ik denk altijd aan je, echt waar
ik zal voor altijd aan je denken

De voorspoed is een junk

het is de toon die de muziek
sneert zij en daarbij
of ik haar even in wil smeren
zij drukt puistjes uit op mijn rug
zij gilt als ik in haar vingertop bijt
zij doet voor hoe ik wel mijn tanden
in haar zetten mag, zij die mijn rug en
bovenarmen openrijt en gromt als ze klaarkomt
zij die het liefste op mij rijdt, boven op mij
zij zegt ‘dan heb ik overzicht’
zij veldheer die neerkijkt op het slagveld
zij leest een boek dat heet ‘de voorspoed
is een junk’ - (nee, zegt zij, je kijkt
scheel als een rund. De voorspoed
is een *juk.* Iets waar je je aan vertilt
zij kan het weten)

Raadselen

schoonheid is altijd
het hardnekkigste masker
ik zie ik zie wat zij niet
en wat ik zie is nimmer
wat zij is; een blik! en
weer: tot nader order
alles uitgewist

het marmer van haar vel
een deklaagje sneeuw
zij: ‘witte roet’ noemden Romeinen dat’
(mannen die te veel steden zagen branden)

witte roet op haar witte reet
zal ze bedoelen, de madam
met negermeisjes, zeetjes in het hoofd
zij murmelt in haar halfslaap
terwijl ze traag een mug wegslaat:
‘zwarte seisjes in de grote nacht’

overdag is zij kwiek
maar ook een ietwat misselijk
‘ik wijs de liefde niet af’
(wat zij bedoelt is: zij wijst mij ermee terecht)
‘ik ben geen Narcissa en ook geen appel
waar jij zomaar in bijten mag
ik wil alleen met jou in ballingschap’

ik mag haar Adam zijn, die onvolgroeide
brok in haar keel, die mannenman
tussen het laken van madam
zij zegt: ‘Bataille noemt orgasme ergens
een klein sterven’
ik - Mars, minnaar die al honderd doden
vocht voor haar: ‘en het grote sterven dan?’
zij: ‘dat is voor later...’

waar het om gaat
dat is wat moet bewaard

Jij moet spreken

jij moet spreken liefste
onze lichamen loom, de hemel leeg
dat we voortdoen, dat het niet
om niets en evenmin te vaak
of enkel uit gewoonte

jij moet spreken liefste
en me tonen wat aan jij en jou alleen
bekend en zeggen moet je alles
wat door jou voor immer en voor ieder
is verzwegen en verloren dan voor mij

zodat ik kan beloven, liefste:
ik zal het je geven

In het praktisch liefdeslab

verbaasd door het verkleinwoord
(‘denk je wel aan 't condoompje?’)
bekeek ik haar, mlle. mosquito
een muggenbeet op haar vanille vel
voor ik me met haar overgaf
aan de wisselingen van gedaante
de zinderingen van gemoed
de sidderingen van het bloed
en later luisterend naar het
sissen van twee lijven in koel
en schuimloos water; damp
werd dauw, hitte ijs en
vlees stolde tot steen

beroerd, verroerd, verward
knipten we het schrikdraad
rond ons hart en beleefden
de dagen daarna als een practicum
om te zien wat overbleef; het minimum
of wat dies meer zij
daarvan
waarvan

Zeetjes in het hoofd

‘*Wanneer een vrouw haar stonden heeft*, *verkeert zij zeven dagen in staat van onreinheid. Wie haar aanraakt*, *is tot de avond onrein; alles waarop zij in die toestand gaat liggen of zitten*, *wordt onrein. Wie haar bed aanraakt*, *moet zijn kleren wassen*, *een bad nemen*, *en is tot de avond onrein; wie iets aanraakt*, *waarop zij heeft gezeten*, *moet zijn kleren wassen*, *een bad nemen*, *en is tot de avond onrein. Zelfs wie iets aanraakt*, *wat op het bed heeft gelegen*, *of iets waarop zij heeft gezeten*, *is tot de avond onrein. Wanneer een man gemeenschap met haar houdt en door haar wordt bezoedeld*, *is hij zeven dagen onrein; en elk bed*, *waarop hij ligt*, *wordt onrein. Wanneer de vrouw buiten de tijd van haar stonden langere tijd aan vloeiing lijdt*, *of haar stonden langer dan gewoonlijk duren*, *dan is zij al die tijd even onrein.*’
- Leviticus 15:19-24

‘ich hej zeetjes in m'n kop’
even legde ze haar wang tegen zijn rug
hoorde hij haar zuchten, iets zeggen
een woord dat in de verte op zalig leek

hij wist niet zeker of dat was wat ze zei
en toch, ze was daar, ze lag daar
tegen hem aan en met haar armen
geklemd om zijn lichaam als een boot

die lag aangelijnd; vannacht
was hij haar baken
en bestonden zij alleen
maar voor elkaar

en alles voelde als vanzelfsprekend
en alles voelde als volmaakt
op hun gemak en allebei -
maar enkel voor een nacht

ze krabbelde iets omhoog, plaatste
haar elleboog naast zijn hoofd
en rolde vakkundig een joint
op het plat van zijn buik

hij mocht schijnen wat hij wou
en waar hij wou, over haar heupen
haar nek haar billen en overal -
maar enkel voor een nacht

Heerlijk

ik ben heerlijk, zegt zij
als wij in de ghoede stede
van het misverstand ons overgeven
aan de laatste trends, gebakkelei
en ander onbetekenends
heerlijk (lang proef ik het woord)

we spartelen wat rond in de fuik
speuren door rekruteringsrubrieken
zien een hele toekomst voor ons
als bestekberekenaar
blijven haken aan een chique bar
waar witte porto wordt gedronken

als aperitief en daarna gegeten
poulet à la Kriek
we spenderen onze diploma's
en vragen per slot van rekening
beleefd naar de factuur
ze noemt mij doortastend
ik zeg: zo noemden ze Stalin ook

ze kijkt me aan en zegt opnieuw
dat ze niet weet of ik wel echt
een vriend ben of enkel een kompaan
of ik nu eerlijk ben of niet
ik ben eerlijk, zegt ze
en ik dacht dat ze heerlijk

maar dat zeg ik niet
ik brand mijn tong
en bauw haar na
eerlijk? ach wat heet...

Blauwhelm (casque bleue)

een foetus voedt zich via zijn navelstreng
een patiënt overleeft dankzij zijn infuus
en ik, ik lik mijn wonden
ben met ziel en lijf gebonden

aan haar, die mijn leven kwam belegeren
uit naam van genade
de liefde is een lijfstraf
door een bloedraad opgelegd

een pleit dat bij volmacht
van de genen is beslecht
een foltering op rituele wijze
volbracht zoals te doen gebruikelijk

naar wetten van de willekeur
en katholieke terreur
een geseling van oog om oog
en tand om tand, van borst

tot benen, kop tot tenen
hart tot hart; wat ik heb
is wat ik had, een kreet
die in de keel klem zat

zij: ‘een vrouw is voor de man de ideale foltermachine’
(ik: wie is die man dan?)
zij: ‘ik toon je alles waar je op uit bent’
en net daarom verlies je het

in al haar gulheid blijft zij ongenaakbaar
en net als haar woorden grotendeels
gesprokkeld, takken uit een donker woud
smokkelwaar uit dat corrupt

en sprookjesachtig
land van haar
maar dan, ten slotte
weet zij het:

‘zo zie ik het: als vulling
van leegte, een plastic want
die door een hand pas
vorm krijgt, volte, *contour*

alleen door anderen krijgen we
idee van ons karakter, besef
van de grenzen, *les bordes*
de l'amour’

geen speld valt daar nog tussen
tenslotte is er niemand die meer
recht van spreken heeft
niemand zoals zij die al

vanaf het moment dat ze geboren
bleek uitverkoren
om woordvoerster te zijn
van alles dat vanzelf spreekt

niemand die meer dan zij
is aangewezen om op te treden
als pleitbezorgster van het grote
singuliere en al het overige

gelijk van de wereld

Uit het kromme leven (een rechte leer)

waar, hoe laat en in wiens naam
werd zij geboren, op welke grond
werd zij gebaard, was het bij avondrood
of morgenstond dat zij ontstond

is zij van origine laf of moedig
is zij telg uit een familie der
hebzuchtigen of klopt in haar
het bloed der moederlijken
en goedmoedigen

aan wie valt de eer te beurt
de enige, rechtmatige te zijn
de erflaatster, de ravissante
gouvernante van háár:
de koppige, de knappe, zij

die geboren werd met het schuim
op de lippen, met het zweet op haar
aanschijn, zij die de lieren beroert
is dat uit zielstekort of overschot
uit droefenis, gemis of uit plezier

was offervaardigheid haar schoot
ontstond haar passie uit compassie
heeft zij haar lijf gekregen
om te geven of te nemen
is ze gul of zuinig

verschalkt ze alles, laat ze
restjes staan, beperkt zij zich
tot wat haar goeddunkt, is wat ze
verslindt wat zij begeert, is haar lust
een list bedrog belangeloos

en dat hart waar ze zo graag
haar tand in zet, is dat *um sonnst*
of omdat zij het zelf ontbeert?

Keervers

en als het schip dan zinkt
zeg je, omdat het is geënterd
laat het dan met mannen

en met muizen, laat het dan
en ook met ons in godsnaam
naar de kelder gaan

‘jij hebt je best gedaan,’
zeg je, ‘voor alles wat
mislukt is’

we ruimen en sorteren
wat na een aantal jaren wel
en wat niet meer

we pakken in, we vouwen uit
geven lucht aan wat te lang
de adem in, aan wat met ons

geheugen is verstoft en is verdikt
er zijn vast zaken zoek
er zijn vast dingen

die hier in het donker zijn gestikt
al weet ik niet precies meer welke
al weet ik dat nog niet

de tijd valt stil
die ons heeft toebehoord
en tegen ons gekeerd

de balans is opgemaakt
in de as van het restant
we hoeven niet meer met elkaar

te praten; begrijpen elkaar nu wel
de taal die we spraken
is de strijd die nog woedt

het woord is gebinte
ons speeksel is bloed
we heffen eenmaal nog

het keervers aan:
venite adoremus - nee!
het leven is geen koorgezang

de keizerin is heengegaan
haar generaals
gebleven

II Vingerafdrukken der natuur

‘Als kind vond ik dat niet te vatten: dat de aarde met zo'n slordige 107.000 kilometer per uur rond de zon draait, terwijl je daar absoluut niks van voelt, van de omwenteling niet en ook niet van de baan die beschreven wordt. Mij verwart dat, daarom lag ik zo graag op mijn buik, ik wou dat voelen. Het moet mogelijk zijn, dacht ik. Zoals je, wanneer je niet focuste, de dingen dubbel kon zien, zo wou ik scheel kunnen horen en het razen van de planeet opvangen, misschien net zo vaag als het geruis van een verkeersader onder een hotelraam, maar in ieder geval hoorbaar.’

- Kamiel Vanhole

Plexus solaris

iedere dag buigt zich dieper
de impasse, de hoop op een beter
wat staat er nu nog op de kaart
het smulprogramma: wat adem van Adam
een spiegel waarin wat sproeten en verwijten
wat wasem en meer. Ik kan me steeds minder
excuseren voor wat ik af laat weten, adressen
afspraken, nummers waarachter nog maar
een enkele keer de eigen stem
ik verlies mijn zicht op de zaken
en de anderen van wie ik te veel al
heb verteld en heb gehouden

in de zon zoemen ze allemaal rond
allemaal rondom, mijn hoofd vol
prikkende insecten, zonnesteken
plexus solaris, kanker, steenbok, schorpioen

de tijd houd ik als een schuldbrief
tegen het licht; vooraleer de zomer
over neem ik een voorschot
op het donker

dokter, het licht in mijn hoofd is op aan het raken
dokter, ik spaar nog slechts, ik slaap slecht
dokter, van de nachten tap ik het gloeien
dokter, van mijn maan, planeten, mijn dromen
dokter, en van de dagen gebruik ik enkel wat ik nodig
dokter, alleen de stroom om door te komen

het voltage in mijn hoofd?
genoeg om aan te sterven!
wie wil me komen vertellen
wat ik al tijden wist
het vonnis: DAT WAT IS

ik ben drager
van de allersterfelijkste ziekte
morgen moet blijken
of ik me heb vergist

Ad lib

boven mij het gestamp, gestommel en gekrijs
het kroost van de buren, hun liefde (in bed)
en hun ruzies (in rubato)
af en toe na tien uur schiet ik een kogel
af op de verlaten binnenplaats

dan wordt het plotsklaps stil; verwondering

ik heb er een gewoonte van
mijzelf onmogelijk te maken
de rest onklaar is kinderspel
ik mis het koele hoofd, een kalm hart
een *happy end.* Het nu is vast

hiernamaalsloos

feit blijft: sommige tralies kun je niet breken
is er iets wat ik beslist moest doen
maar ben vergeten?
is er iets waar ik te veel
bij stil bleef staan?

klokken in ons: beidt uw tijd

weemoed is het braakland
tussen leedvermaak en zelfverwijt
dit jaar was er niet een maar vele
ik rookte sloffen sigaretten, slikte honderden
pillen, had duizendmaal hoofdpijn

toch moet er een methode zijn

iets wat ik niet aantref
in de krant noch in de boeken
ik wou dat ik meedogenloos kon zijn
de mens in mij waardeer ik niet
maar soms benijd ik hem

we zien de avond vallen

grijpen naar wat hangen blijft
in lucht of op papier, denken
dat we stemmen horen
en wanneer men zegt:
‘ik wil je wel’

uit men onzuivere kritiek

hoe meet je wat niet meetbaar is
leer je de taal zonder grammatica
hoe verhoudt zich wat nu is
geweest tot wat op til?
voorlopig sluipt de schaduw nader

achter onze rug kijkt het mooiste
ons na

Van de genen 't zelfzuchtig seizoen

‘de wingerd groeide, sap kwam terug, het land werd vertrouwd en groen
het was van de genen 't zelfzuchtig seizoen’
- James Fenton

het begin schiep de mens
wat we erven wie we zijn

het recombinant van onze geblinddoekte ouders
de misstappen van onze onzalige kroost
het gelaarsd eskader van het gehoorzame zaad

onze aard karakter
is bestemming ons lot

op welk moment word je een matador?
wanneer wordt er binnen in jou een slagboom opgehaald?
daalt er een valbrug neer op de rand van de andere kade?
op welk moment werp je de lans? De handdoek in de ring?
wanneer hef je je schild, leg je het van je af?
zal het dienen als draagbaar naar je graf?
wanneer schiet je op scherp, wanneer in de lucht?
verkies je precisie, het odium van macht?
doorboor je de stier in de nek of recht in het hart?
hoe buig je twijfel om tot hoop? Leer je beminnen wat je verwart?
leg je recht wat niet past? Verzoen je je met de missers en miserie
met de tijden van spijt en het hard gelag?
maak je een einde aan de vijandschap?

zou je kunnen zingen tijdens het verdwijnen?
de tralies breken van je kooi?
liederen opdragen aan koude en honger?
afscheid nemen met een klaar gemoed?

het begin herschiep de mens
wie we waren wat we zijn

estafettelopers in het stadion van de dood

Solaris solitaris

er is geen reden voor illusies
en toch willen we geloven

dat het leven loont; we eisen meer
dan er op deze wereld

alleen de rust blijft ideaal
ook voor wie woont in de natuur

maar af en toe wordt ze gevonden
en steeds gaat ze verloren

in de realiteit. De plaats
van het individu blijft

eenzaamheid, *solaris*
solitaris

het hoofd barst uit mijn schedel
mijn brein barst uit zijn bast

het ego is weer uitgetreden
het ik is geen ander

maar een menigte
van mij

ontmantel de structuren van de tijd
externaliseer je angsten

sluit vriendschap met je dwanggedachten
zorg dat het heelal zijn waardigheid

verliest

Met de smaak van vroeger

Spirits, melted into air...
- Shakespeare, Prospero

de stad is intact maar de straten zijn leeg
alsof de bevolking op de vlucht is geslagen
de tijd is onzichtbaar, de dood is als water
de nacht is een rafelig laken met gaten

die vlinders hebben nagelaten
in de grondstof van het heelal
de stad ligt plat en ook de winkelstraten
van het doorgaans drukbezochte centrum

baden in een overdaad aan licht
schoorstenen, daken, oranje kranen
lichten op tegen een hemel
van gemorste inkt, kaki, kobalt

nergens klinkt een geluid
caférumoer noch stemgedruis
zelfs geen dichtklappend portier
het tafereel vloeit moeiteloos over

in de paleizen en tuinen van Duizend-en-een-nacht
een uitklapbord van een grillroom
biedt op de stoep gerechten aan
‘shoarma met de smaak van vroeger’

op de achtergrond priemt een torenspits
daarboven een glimp van de maan
gesluierd achter wolken
als was het haar niet toegestaan

publiekelijk haar gelaat te tonen
toch is zij hier de enige die waakt
en toeziet met een spiedend oog
op deze hechtbebouwde kom

tot aan de rand gevuld met doodse stilte
het ambersoortig hart van deze stad
dat al bij leven en welvaren is versteend
als een insect dat zit gevangen in de hars

Vingerafdrukken der natuur

voor een moordenaar is ieder lijk visitekaart
zoals ook onze lichamen de kaartjes zijn
van een schepper die ons één voor één
op tafel legt

als bij een spel patience
hij wint alleen maar
van zichzelf en meent dat dit
genoeg bewijs moet zijn

geen twijfel speelt hem parten
geen schaamte en geen spijt
dat er door hem zoveel
verloren is gegaan. Hij weet: (...)

als hij opnieuw de stapel schudt
is alles weer van voor af aan

Corridor de passage

wij glommen in het donker
als wormen, we waren licht
en vettig, blind

we wilden wel maar wisten
niet voornaam te zijn
de baard voornamelijk
in de keel, we struikelden
over onze woorden

we dansten heel onhandig
als de hormonen in ons lijf
we verzwegen ons geheim
dat roze als een tong lag
in de mond een roofdier
klaar voor de sprong

we streken ons bloed uit
over spiegels, we wisten
niet hoe de liefde eruitzag
we wisten heel weinig
van het leven, we wisten
heel veel en met onszelf

geen blijf

Mijn dochter (vrij naar W. Kees)

mijn dochter hupt op haar skippy door de tuin
voedert de eendjes en de beesten in het hertenkamp
alsof zij alles in de hand

mijn dochter zegt: ‘papa, maak je geen zorgen
spoken bestaan niet toch noch heksen niet noch tovenaars
en morgen breekt een mooie dag weer aan’

mijn dochter wenst me welterusten
in het donker, kust me op mijn wangen
huivert in mijn armen

ik vraag me af wie het kind is dat wordt toegedekt
wiens droom het is die hier begint
ik denk: zal alles in het leven voortaan

omgekeerd zijn gang gaan
wat jong is ouder en wat groter klein?
dertig en al door mijn genen ingehaald

ik stop niet meer, ik breek niet meer
ik heb geen dochter
denk er ook niet aan

Zelfportret zonder ik

I

de geheimagenten van mijn bewustzijn
schaduwen mijn brein
wie bepaalt er wie de vijand is?
degene die zich in mijn naam

verbasterd heeft van vreemde
('*en-e-my*') tot die ene-in-mij
twee wezens uit hetzelfde nest
ontstaan; mijn lichaam blijkt bestand

mijn verstand gaat kopje onder
in onzalige gedachten
het gistende moeras
van het handjevol verwanten

dat ik was

II

en dan vallen de schellen
van het zelf
ik ben de constante opheffer
van mijn eigen hegemonie

dak wordt bodem
droom gewelf
ik ben mijn eigen
zelfhatende idool

ik ben de komeet
die vlucht voor zijn staart
ik ben de magneet
zonder tegenpool

er is een membraan dat mij
van mezelf gescheiden houdt
een impermeabele wand die
mijn ik binnenstebuiten keert

ik moet me vloeibaar maken
onderdompelen in een oplossing
mijn bloed verdraagt mij niet

Het boek van de slaap (preambule)

ik blader door het boek
van de slaap
speur naar de aan de dag
ontsnapte jaren

- een oude droom
- een enkele vriend
- een enkele reis
- een uitgescheurde bladzijde

het bewijs dat mijn leven
had kunnen redden

I

slaap, kleintje, slaap
met je hoofd op de peluw van aarde
neem mijn vergeefse, gammele zinnen mee
op reis met je koffer, jouw offer, mijn leven
mijn lippen, grijp mijn nekvel vast
een beetje in hetzelfde klamme bedje
ziek, de aarde op mijn huid, je stem
in nevel rond mijn oren
de spijt als rijp die vastvriest
aan de bomen en de takken
van de tijd

fluisteringen
herinneringen
een korst die hard is
om het hart niet bloot te stellen

het dwaalspoor gaat door

II

in de oude Praagse bibliotheek
lees ik de regels op de balustraden:
vita mortuis/constatio vivis
we drinken merunka, en iemand roept verrast:
‘in de koffiehuizen schenken ze nog absint’
opgetogen vergeten; is dat de remedie?
ik neem het boek op schoot om in te scheuren
de bladspiegel retoucheer ik, ik gum
in de opbouw der betogen tot
slechts de contouren resteren
van een schamele conclusie
het verleden voerde nergens heen

III

ik zie de nachtmerrie weer galopperen
het verdriet neerslaan als regen
de wanhoop cirkelen als een zwerm gieren
ik merk hoe berouw mijn geest aanvreet
als larven in een rottende wond
er is niets tegen te vinden
ik begin de arglistige stem in mij te negeren
ik de imker van de zoemende dood
het is de zomer van de klare mare
het zijn de uren van kristal

IV

het is de honing die mijn hart versuikert
het is de mede die mijn bloed vergalt
het is de hitte die mijn ziel verzadigt
het is de hoop die ik na jou
niet zonder meer aanvaarden zou

doe het licht uit vriend
verklaar me nader

Mirakel

je dacht dat je het weg kon dragen
zoals anderen hun huisdier begraven
ergens in de tuin achter je huis

na een tijdje begin je het te voelen
als behorend tot je bestaan. Uit een traan
groeit een wezen. De holte wordt weefsel
het verlies wordt vlees. Transsubstantiatie
waarin je moet geloven

de gedachte aan wat is vergaan
wordt een apart orgaan
in je lichaam. De transplantatie
geschiedde niet terwijl je heimelijk
wegzonk in een narcotische slaap

aan de operatietafel kleeft geen bloed
het mirakel is maar moeilijk te aanvaarden
je zegt: ‘het is alsof het altijd al...’

het leven gaat gewoon zijn gang

Mortu tombu miyi*

het laserkanon voor de nachtclub
heft zijn zoeklicht naar God
de maan staat als een dunne vingerafdruk
aan de hemel. We zien meer
praten minder. Gerommel
in het verre land van het geheugen

de bleke schaal van deze hemel is gebroken
autolampen en lantarenpalen dragen halo's
in de mist; op straat: gebarsten glas
alles is fragiel en alles schittert

‘alles goed?’ vraagt een man
ik knik; zijn peilloze blik
begraaf ik in mijn ogen

in de stad is alles
wat het is ik leef

en dit ben ik:
huid *huis*
huid *huis*
ook
huid *huis*
huid

schimmen van mensen bewegen op en neer door de straten
als de glisserende stemmen uit een cantate van Bach
die gejaagd op weg lijken naar de dood

ik verlies mezelf in de tijd
op mijn huid: insectenbeten
in mijn vingers: voelsprieten
onder mijn nagels: naalden
onze ogen zijn als oude brieven
aangevreten door het zuur van verzaakte beloften
de schimmels van gedane zaken
de sporen van bloed dat roekeloos
in onvoltooid verleden werd verspild

* zegswijze op Haïti, lett.: ‘de zaak is voor mij gestorven en begraven’

ik de
open deur
de opent
deur mij

op het antwoordapparaat staat
dat je 'm gevlogen bent
uit het raam gevallen
als een cactus van de vensterbank

een vuist landt recht in mijn gelaat
als een vogel die te pletter slaat
tegen een glazen raam waarin de buiten-
wereld zich weerspiegelt

(jij die altijd zei: ‘verkleed je zo
dat de dood je niet herkent’)

grundlich und pünktlich heeft de stad zich
over je ontfermd, je lichaam tussen de scherven
op de binnenplaats vandaan gehaald
je appartement verzegeld
voor onderzoek binnenstebuiten gekeerd
verpakt in zilverfolie en ontleed
van top tot tenen en met ruwe hand
ontdaan van nieren, lever, maag, darmen
het complete pakket ingewanden
als ging het om een afgekeurd kadaver
dat zelfs niet meer van nut was voor de slacht

het bewijs van je stoffelijk bestaan
is daarna onverwijld verwijderd
uit de vrieskoude schappen
onttrokken aan het zicht van ieder
nog voordat enig afscheid mogelijk was

met stille trom ben je vertrokken
opgegaan in rook, een raadsel
opgelost in je nakende niksie
verdwenen in een kil en koud oord
ergens ver buiten de stad
een fenix met geknakte nek
tijdelijk teruggekeerd tot as

wat rest is onherkenbaar
met stoffer en blik bijeengebracht
opgepot in verstrooibare portie
door de stokelieden van het uitvaartwezen
exécuteurs testamentairs van vader dood
hun taak met die van jou volbracht

uit de dampende holen van Hades
klinkt alsnog je *hick-up*

'küsskrott!'
'zum wohl...'
'küsskrott!'

(wanneer een toverspreuk
een vloek wordt
en verlangen het einde)

was je alleen?
ben je het vliegen meester?
beheers je de kunst van het onzichtbaar zijn?

onze dromen rafelen uiteen
als nevel in de ochtend
onze bravoure verschrompelt
als een sneeuwpop in de regen
het gemis smeult verder
als een houtblok in een afkoelend haardvuur

onze dierbaren ontvallen ons
onze hoop vervliedt als rook
ons krediet slinkt zienderogen
ons vertrouwen zinkt
als een schip dat is geënterd

wat we najagen is wind
wat we nalaten is leegte
overleven is als afkicken:
een verwonding in slomotion

‘om pijn te dragen moet je zingen’
zei je altijd, ‘er lucht aan geven
want lucht is het belangrijkste
de lucht is altijd jong
de lucht heeft geen enkel grijs haar’

de lucht is nooit moe
de lucht wordt nooit oud
en nooit heeft de lucht het benauwd
en nooit heeft de lucht het te kwaad

lucht moet men zijn
lucht moet men zijn

niet meer zo moe
nooit meer zo moe

Verzamelaar van dromen

‘welterusten vader, slaapzacht’

en met het moeizame piepen en schuren
de echo van zijn laatste avondgroet
verschijnen weer de schimmen en figuren
uit de kinderliedjes, de griezels
uit de huiversprookjes, doemen in het donker
weer demonen op die klieren, de miezers
die loeren door de kieren van de deur

verandert dit vertrek als destijds
voor mijn slapengaan, branden de ogen
weer van het staren naar de vlekken
op het sepiakleurig bloemenbehang
wordt de kamer donker woud, het dakraam
put van Vrouw Holle, het bed een hut
in de bomen, het kussen een schatkist
met een roestig oud slot en een inhoud
die geheel bestaat uit spinrag, licht
en goudflagon, het weefdraad
van mijn dromen

springt de angst opnieuw uit de diepte
waar ze sluimerde tot de mist dik genoeg was
kruipt ze tussen de krassen en barsten in de muren
ritselt tussen blaadjes of onder het laken
speelt ze kil oktoberpoppenkast in de eenzame gangen
op school of op schoot bij de man met zijn tabberd
en gestikt in de haren van diens dodemansbaard

verschijnen ze weer met de regenvlagen
muf en stiekem in de kelder en stinkend
in de perenvijver tussen dode vis en kikkerdril
en gulpend met het water in je rubberlaarzen
verschijnen ze weer tussen de mazen
van het schepnet of dieper op de bodem
waar een glinsterend zwaard door een
doorzichtige hand wordt rondgezwaaid

en later als ik groot ben (word ik ridder van het zwaard)
en later als ik groot ben (word ik de prins op zijn paard)
en later als ik groot ben (als ik groot ben)

en voor mijn vader mij weer toevertrouwt
aan het donker dat ons omringt
noem ik het lijstje op met bedreigingen
die voor ieder welterusten moeten afgewend

‘papa komen er vannacht heksen spoken
reuzen dwergen griezels enge beesten
en pierlala en berend botje?’

en je wilt dat vader die verlossende woorden
zal spreken voor hij de deur zal sluiten
het enige wat geruststelt en waarna
je weer veilig en vredig slapen kunt:

‘nee die griezels en die spoken
komen niet die heksen en die reuzen
komen niet en pierlala en berend botje
nee vannacht komen die niet...’

‘en morgen?’
‘morgen ook niet’
‘welterusten dan, papa’
‘slaapzacht, liefmanneke
droomzoet, mannekelief’

nu is je vader bijna af en jij niet meer dat manneke

en ben jij het die geruststelt
in de schaduw van de nacht die komt
die uitklopt dat kussen
doorweekt van zijn zweet
die je hand legt
op diens voorhoofd
die het wiegelied neuriet
en bidt tot de verwoester

slaap vadertje slaap
slaap en doe uw oogskes toe
slaap vadertje moe
slaap, sla toe

‘nee, die griezels en die spoken
komen niet, die heksen en die reuzen
komen niet, en pierlala en berend botje
nee vannacht komen die niet...’

‘en morgen?’
‘morgen ook niet’
‘welterusten dan, vader’

slaapzacht liefmanneke
droomzoet mannekelief

er is niemand die je nog zal lastigvallen

III Nergens welkom, overal thuis

‘Het bloed dat het jouwe niet is, hoe is het te stelpen. (...)
Niets achterlatend in de puinhoop. Tenzij de hoop. Je zult de vreemdeling geen overlast doen, noch hem onderdrukken, want ook jijzelf bent vreemdeling geweest.’
- Lut de Block

‘Wat weten burgers uit de Schengen-landen nu nog van grenzen? Vraag het aan een vluchteling, een Koerd of Kosovaar die zwemmend Italië tracht te bereiken...’ Deze bittere constatering maakt de in Joegoslavië geboren schrijfster Dubravka Ugrešić, die sinds 1991 in exil leeft in diverse landen, in haar essay ‘Nice people don't mention such things’. Tegen een wantrouwige grensbeambte die wilde weten wat haar nationaliteit was, zei Dubravka eens koppig: ‘Mijn nationaliteit? Ik heb geen nationaliteit.’ Ze voelde zich statenloos. in Kroatië werd ze in academische kringen persona non grata vanwege haar kritische houding jegens het opkomende nationalisme. In de rest van de wereld was ze gebrandmerkt als Kroatische. ‘Kan niet,’ riposteerde de grensbeambte op het vliegveld. ‘Iedereen heeft een nationaliteit. Iemand zonder nationaliteit bestaat niet. Die is niemand. En iedereen is iemand...’
- fragment uit het dagboek van de schrijver

Met behoud van huis

wie vreemdeling is hier was elders kind aan huis
on est tous des étrangers. Reizigers met retourbewijs
op dooltocht door een ruimte die een ieder zich
moet eigen maken. Eigenwijs is wilskracht die ons drijft
ons leven als het nieuwe land, de grond waarin het graan
nog met de hand wordt uitgezaaid. De haren op ons hoofd
zijn als het riet op de daken. Onze huid is als het barstig leem
van onze stulp. Ons vel schuurt over opgejaagde botten
onze stem roept op zijn mooist om hulp. Wat we zoeken
is rust, asiel in eeuwigheid. Wat we zijn is waar we zijn
gevallen: gewervelde dieren en waaraan ten prooi
als wild in het vizier. Een kudde in de muil van de natuur
we zijn horig en futiel. Stofdeeltjes die opgedreven
krijgen een naam toegewezen. Ook dat wij leven
was niet ónze keus. Alles wat wij zijn is bruikleen
toebehoren aan Tijd alleen; die malicieuze makelaar
en miljardair. Die onze lijven willens en wetens
laat verkrotten. Over onze hoofden speculeert
die ons plukt en uitperst als olijven, uitspuugt
als de pit. Met avondval vertrekken we
sluipen ervandoor. Ons uitreisvisum is de dood

Wreed, jij

af en toe zie ik je te midden van je zusters
een baby wiegend in je tienerarmen
jij die niet meer bang hier in de schemer rondhangt
- ‘witte Nachten zijn niet wit,’ zeg je beslist
‘maar beige’ - trachtend iets etherisch op te vangen
vleugjes van verlangen in zilverfolie op te warmen
jij die woont bij de oude mannen
in hun vochtige krotwoningen
jij die hurkt met het spuug in je nekhaar
en niet dan ijskoud zeggen kan:
‘dit wel, dit niet,’ op de rand van het bed
of in het hotelbuffet gintonic drinkend
met om het even welke vent, vervloekend
door wie jij bent vervloekt; jij die de drang
kent en het gevaar, jij die de huur betaalt
met liefde en ooit misschien wel met je leven
terwijl je tegen al je vrienden zegt:
‘met prostitutie heeft het niets te maken.’
de tol van jouw bestaan, en dat van je naasten
gehaast, voor even, de angst en het gevoel voorbij
jij die beeft hier onder mij, en ik die
prevel in je rugvel: ‘met prostitutie
heeft het niets te maken’

en al begin je zwaar te zweten
wrijf je met je vingertoppen over de levenslijn
die als sikkel zonder hamer in je handpalm staat
ben en blijf je de vestaalse, rotsvaste, ijzeren-
heinige, jij die al te goed beseft hoe driestheid
bij het daglicht liggen gaat en sist
tussen je tanden: ‘wreed’
een brand die woedt tot in je wezen
een koude die het hart aanvreet
jij die geluk kortstondig schitteren laat
en mompelt nogmaals met gesloten ogen
en pieus ditmaal: ‘wreed...’ en ik die kreun
en nauwelijks levend lijk

Achter de linies

‘ik mis je,’ zegt een stem
over twee continenten, mijlen
van gekarteld land en water
ik herken haar eerst niet
het bandje kraakt, haar geluid
krabbelt naar boven, zangerig
galant ‘(...) ik ben opnieuw verhuisd
meer naar het zuiden nu, ik mis je
het is alweer zo lang geleden en
het is vandaag Saint Patricksday
ik was benieuwd of je dat vierde (...)’
drie keer spoel ik terug
wat Patricksday is weet ik niet
wel raar dat zij op deze dag contact
zoekt na exact één kalenderjaar
‘echt waar?’ roept zij verbaasd
als ik haar nieuwe nummer bel
in Springfield Illinois
‘vrouwen zijn klokken, zie je wel!’
zeg ik plagerig. Die laatste keer
viel op een donderdag, de hele middag
lang had ze op mij gewacht
mijn been zat in het gips
mijn hoofd was gammel
resteerden destijds nog twee uur
dit onderhoud is er een van minuten
‘hoe was Afrika?’ vraag ik
zij: ‘de leeuwen hebben me gespaard’
‘en de mensen daar?’
‘die laten me niet los’
wat volgt zijn wat schroomvalligheden
die we tussen onze tanden vlug vermalen
‘is jouw familie nog intact?’
‘wonen je ouders weer in Minnesota?’
‘is je jongste zusje al uit huis?’
‘I'm so sorry that your father passed away’
‘do you still mourn the loss of your best friend?’
een jaar en twee, drie mensenlevens later
de afstand: meer dan de vele mijlen land

en zee daartussen, dan klinkt een kus
een laatste uitroep en een klik. Dan even
niets, geruis, gekraak, gepiep
de tijd kruipt terug in zijn gebarsten huls
het duurt eer ik besef dat dit gesprek voorbij
en de verbinding is verbroken
ik voel mij in gebreke, de hoorn
leg ik er pas na een minuut weer op
behoedzaam, bang om nog meer
dierbaars en onnoemelijks te breken

Berend Bot

de bodem vinden; ook op volle zee
de ontdekker kan aan land gaan
zonder terug te keren
ook op volle zee

begraven is verdrinken
aan land
cremeren is verzengen
in lucht

en reïncarneren is vis vangen
of worden
de ontdekker is een visser
die zonder netten vangen kan

zonder zoek te raken vinden
en verdwijnen zonder terug te vinden
uitvaren is de tocht maken van Berend Bot
de zeeman die bodem zocht

en ongezien in wat hij vond
verdronk

Herschreven legenden

‘*Brussel, ik min haar fragmenten en haar wonden...*’
- Geert van Istendael

als het regent in Parijs druppelt het
uit deze ooghoek van Europa, het ballingsoord
waar ik mij thuisvoel als Hollandse barbaar
tussen de niet-bestaande Belgen

een noordse Brabander wandelend
en slapend op de breuklijn
terwijl de aarde zachtjes trilt
en de lucht verschiet

oorlog, nee die komt hier niet
daarvoor is niemand bang
geen barricades, sluipschutters
en schuttersputjes, wel een notelaar

die in het vroege voorjaar al in bloei staat
achter in de Leekesgang, bloesems der
verscheidenheid voor wie verkiest
te wonen in een huis dat vluchtig is

en vreemd als het gefilterd licht
uit kinderdromen, is deze stad
geen sprookje of bestemming
maar vervolg van het bronzen ketje

dat pist naar de schrijn van verdriet
op de trap van het palais de justice
focus. inventie. artefact. c'est quoi
la Belgique! een prachtige faux pas

ontstaan tijdens een wals
in Weense balzalen. Lautréamont
omschreef schoonheid als de toevallige
samenkomst van een paraplu

en een naaimachine op een operatietafel.
op die manier behoort dit woonoord tot de knapste
concepten zijn, zegt men, mentale beelden
gevoel is een manier van kijken

Brussel een manier van leven

IV ‘Een man die alleen ik gekend heb...’

‘succes is uitgestelde mislukking’
- Graham Greene

Ik bid tot u, Mein Herr (Don Klemente in zijn dodencel)

oud kunnen worden als een ander
dat is op zich niet zo moeilijk
moeilijker is het niet herkend te worden
in een land waar iedereen zich
voor zijn verleden heeft verstopt

‘laat Don Klemente toch met rust’
susten de buren toen de beulen me
kwamen halen, ‘de goede man
heeft in zijn leven al zoveel geleden...

‘nu zit ik hier in deze onderaardse dodencel
een bewaker proeft vooraf mijn voedsel
als was ik Nero of Caligula
een hoveling in het voorgeborchte van de hel
soms vraag ik: ‘is het lekker vandaag?’
de mannen doen of zij mij niet verstaan
men wil mij levend tot het vonnis is volbracht

nog voor het hof mijn dood beval
(executie door het galgentouw)
snerpte de opperrechter dat hij
niet langer wachten zal op mijn berouw
ik knoopte mijn das recht, stond op
en zei (mijn keel leegschrapend):
‘edelachtbare, u bent toch rechter en geen rabbi?
uw domein is toch de rechtspraak
niet mijn zielenheil? Wat gebeurd is
is gebeurd, spijt brengt niemand
weer tot leven, het laatste oordeel
is aan Onze Heer alleen’

het is bloedheet
condens druipt van de wanden
zelfs de bewakers gaan gebaad
in zweet. Een ieder weet
het einde is nabij en toch
voel ik me niet bevreesd

ik verlaat mezelf
u niet
op u verlaat ik mij
laat dit alles bewijs zijn
‘trouw voor altijd!’

Herr Führer als de doodsklok luidt
spreidt uw vleugels dan
beschermend uit

Omzien (aftocht/anabasis)

‘*ik behoorde tot de mensen voor wie het geluk toch altijd harder liep*’
- L. Nijgh

op de brandnetelvelden hakten we met een spade
fikkie stoken, hutten bouwen, ongezien kamperen
op het erf van een bejaarde boer

al mijn speelgoedbeesten hadden namen
ik was niet zo voetballerig en in vechten geen kei
vond andere manieren om me te handhaven

gaven zijn bescherming voor een wrede kinderwereld
ik had de Engelse ziekte, rachitis - van die waterige knietjes
en een suikergebit; dat was toen niet zo raar

dus dat viel mee. Oorlog was het eerste woord
dat ik kende, het was ervoor en erna
en waarom ik besta. Er werd mee gedreigd

er werd mee gepest, hij was er altijd - zo niet
mijn vader. Een Duitse soldaat. Dus over hem
werd nooit gepraat. Hij bestond slechts vaag

in moeders herinnering. De familie had met haar
gebroken; strenge mensen, onverzoenbaar
ik heb haar vorige maand begraven

alles zoals zij het zelf heeft gewild
als enige ben ik nog over, kijk vaker terug
vroeger is nu vager en voelt anders

gebreken te over maar mijn zegeningen
heb ik nooit echt geteld, in rekenen was ik
altijd slecht en in een mensenleven

moet er nog genoeg te wensen overblijven
zelfbeklag noemt u dat; ik zeg ervaring
wie zijn doel bereikt vernietigt het

vergeet niet: de terugtocht
vormt altijd het grootste gevaar
want dan vallen de meeste doden

Een man die alleen ik gekend heb

ik heb het altijd gezegd:
leg op tijd de woorden weg
zwijg voor je je stem verloren hebt

ik heb het altijd gezegd
nu vragen de mensen het
in brieven vol zinnen

die hun recht
op spijt opeisen:
‘zeer geachte meneer F.

waar is toch uw *touch* gebleven?
het magisch koord dat u zo goed bespeelde
waar is toch die gouden snaar

waarmee u onze ziel beroerde
bezit u hem nog
of bent u hem kwijt

kunt u eenmaal nog
zo'n boek... kunt u dat
of niet? (...)’

mijn vrienden zeggen dat het enkel
een kwestie is van finetunen, een draai
slechts aan een knopje in mijn kop

ware het niet dat het daarboven donker is
als koffiedrab en leeg als een gat
er puilt een krater in mijn brein

waaruit nog slechts miasmen, dwanggedachten
flarden dwarrelend als herfstbladeren
hoe mager de fictie, hoe wrang de werkelijkheid

en al wat nu resteert zijn zweren aan mijn voeten
de vloeken van een suikerzieke; ouderdom
is als de slotscène uit een kitscherige misdaadfilm

met de schurk die neervalt in vertraging
de handen grijpend naar zijn hart
en bloed dat uit de mondhoek sijpelt

in werkelijkheid spelen we
onszelf, een ondankbare rol
in een thriller zonder dader

alleen zo denk ik nog - verstrikt in de herhaling
te veel gesnoept van Hollywood
mijn uitgever wees me terecht

een boek is geen film zei hij
een doek geen boek en ook die vette
cheque is niet meer dan een doekje

voor het bloeden. Wat doet een mens
van vlees tegen zulk een stalen logica?
hoe cru, dicteerde ik ten antwoord, nu

mijn voeten moeten wijken tot aan de knie
ik houd vol; ook nu alle zekerheden verleden
en alle mogelijkheden bij het asvat zijn gezet

ook nu ik, de zeemleren fielt, alle vocht
in me opzuig en weer uitspuug
beroerte na beroerte, bijna blind

aan de rand van dit zwembad
aan de kust van deze zondoordrenkte Cimmeriae
op de scherven van een aan brokstukken gevallen droom

die was getiteld: Californië. Mijn laatste wens:
alsnog een boek te schrijven (eentje nog!)
met de woorden van een jonge man

die niets gewonnen heeft
en niets verloren; een man
die alleen ik gekend heb

Lonely City Club

een ziener was hij niet
en woorden sprak hij zelden
alsof ze waren zoekgeraakt
voor hij ze had gevonden
om pijn te dragen moet je
je binnenste koesteren als een zacht gezicht
zoals je de huid streelt van een geliefde
of een dode
en verder moet je er het zwijgen toe doen
maar zeldzaam zijn de zangers die zich al
de stilte opleggen tijdens het zingen:
‘onze jeugd is als een mooie zomeravond
een zon die in rode strepen ondergaat
een onweersbui die overwaait
een ster die bijtend aan de hemel staat’

Nick wees de wereld af
omdat hij dacht dat wat hij wist
de wereld was
de pijn kromp van buiten
zwol van binnen
hij begon zichzelf te zien
alsof hij iemand anders was
een stripfiguur, een hond, een gevangene
hij fantaseerde dat hij afstand zou doen
van zijn lichaam, het uit zou zetten
als een tv. Hij was een oude vent van zesentwintig
die weer bij zijn ouders leefde
en een kleuter die om middernacht
verlangde naar een bord met pap
hij had willen vliegen
hij had willen springen
hij had willen blaffen
hij had schaterlachend het sarcasme
van de zenuwarts willen beamen:
de wereld is een harde plek
voor een zanger zonder grote bek
maar hij zonk sneller
dan hij genas

hij bouwde zich een huis
van lakens en gras
tot zijn huid vol dennennaalden zat
zijn kleren vol zand
zijn haren vol distels
‘leun ik op een ster
als jullie me zo hoog achten
vaar ik op volle zee
als mijn stem zo helder klinkt’
de wereld zonk weg onder zijn lange, lange benen
hij had de hemel door kunnen rennen
met het vuur onder zijn zolen
hij had kunnen eindigen als Rimbaud
een komeet die in zijn staart verschroeit
maar hij doofde zonder te branden
belandde in zijn naargeestig
Wonderland, een onschuldig meisje
in een jongenslijf, een bejaarde in een
reuzenrad, de betoverde prins uit het sprookje
van de pad. Ontsnappen leek nog moeilijker
dan sterven. Ogen dicht, een buisje
een glas. Hij vergiste zich
of had hij gelijk?

zijn moeder vond hem
wie anders - klokslag twaalf
de hoogste tijd om op te staan
Nick vond dat niet. Hij bleef geruisloos liggen
nog stiller dan hij doorgaans was
haar stem sloeg zo hard om
dat de doggen van de buren volgden
met hun blaf. Daar lag haar dode engel
ontkleed, uitgeteld en uitgezongen
de angel in de keel
haar zoon die nu nog maar
een naam was op een plaat
de aanhef op een spuuglelijk
familiegraf
vrienden, bekenden, allen ademen

de lucht die hij uitblies
daaronder regen, daarboven zon
en verder groeit het leven
als gras rondom het graf

maar nu na jaren rijst hij op
uit het slijk van de vergetelheid
verrijst zijn beeltenis op posters
klinkt zijn stem plots in reclamespots
is Nick niet meer alleen
houdt een Griekse godin
haar vleugels om hem heen
daar is hij weer! Nick Drake
de teddybeer met de zeeroversnaam
de popheld hinkend met zijn faam
achter zich aan, de veteraan
die nooit op oorlog uit zou gaan

spreek zon
slaap zee
speel Nick
zing...

Mort au roi! (in memoriam Prins Claus)

de prins vond het nooit erg dat hij moest schuilen
in de schaduw van de Majesteit. Hij wist:
ook vorsten zijn in feite maar mutanten
die zich via het slagveld wisten op te werken
intriganten die zich bekwaamden in de spelen
van list en leugen, belofte en bedrog

toch nam de prins, tot verbazing van velen
zelden een blad voor zijn mond. Hij hield ervan
om vreemde verhalen te vertellen. Bijvoorbeeld
over zijn illustere voorzaat uit Elzas - Lotharingen
een gewezen revolutionair die zich onder Napoleon
wist op te werken tot minister van staat
vervolgens tot staatshoofd van Scandinavië
'men vertelt,' aldus de prins, 'dat deze door Bonaparte
gekroonde koning, ziek zijnde, zich voor zijn dokters
nimmer wenste uit te kleden. Toen hij dood was
bleek waarom: op zijn borst stond nog altijd
de lijfspreuk getatoeëerd der sans - culottes:
"dood aan de koning! *Mort au roi!*"'
de prins proestte meestal van het lachen
als hij bij de clou was aanbeland
de Majesteit hield zich gedeisd:
'koningen kunnen zich slechts handhaven
zolang zij hun hemd aanhouden'

op het tere lichaam van de prins
prijkt naar verluidt geen tatoeage
hij hield van zijn vorstin, de vrouw
die hij tot op zijn allerlaatste ziekbed
aan bleef spreken met:
'meine kleine Prinzessin'
al zag de Majesteit ook daarvan
nooit de humor in

Vermoord door het uitspansel

‘*stof is het vlees van de tijd*’
- Joseph Brodsky

alles schudt, kraakt, ruiten
springen. Mensen. De tocht
zuigt zich een weg naar buiten

daar horen wij d'engelen zingen, lichten
doven. Personen worden weggezogen
als door de stroom van een rivier

te zien wat na mij niemand nog bij leven
het koor houdt adem in
en dan gegil. Grondvesten schudden

alles trilt. De tijd valt stil
mensen rukken lakens van de tafel
een man roept om zijn paraplu

een dame klemt zich vast aan haar handtas
een ober kust de hand van zijn geliefde
een vrouw belt naar het kantoor van haar zoon

men zal zeggen dat dit is
omdat wij leefden in een Thermidor
van overmoed en naakte angsten

dat wij zwolgen in een pasgeboren maar
mismaakte eeuw en dronken
met de hoorn aan onze lippen

men zal zeggen dat het is omdat de bel
te vaak al heeft geklonken en altijd
weer vergeefs *Let it ring! Let it ring!*

wat ik niet weet wist Lorca niet noch
Brodsky noch Vissotski toen zij zongen
van de rusteloze, zoekende en doldwaze

mens die zich een vlieg waant of een mier
en die miezerig maar vastbesloten
in de handpalm Gods de veelvoud torst

van zijn lot. De sapiens die opgeleid
tot messerschmidtpiloot of kamikaze
alleen zijn wilskracht heeft op te biechten

nacht nog voor het middaguur. Een vergiftigde
droom. Een stad die zonder slaap
verlamd ligt en verslagen. Verdampend

in rook en vuur. Ik laat het duister tekenen
de angst zal bij ons blijven als een boze droom
een slagschaduw die niet meer van ons wijkt

ik kijk hoe boven mij nog mensen hand in hand
de dans trachten te ontspringen, zich uit het
brandende staketsel wringen terwijl hierbinnen

tijd en ruimte al cilindrisch samen zijn geperst
als een put die volledig is gedempt
vreemd, hoe geluidloos zielen verlieden

hoe geruisloos levens kapot springen, hoe broos
de wereld en de hemel van glas, hoe zacht
het staal en van dons de lucht die aan stukken

scheurt en neerdwarrelt in snippers, stof
en scherven, wolken van papier
ik zie hoe heel mijn leven overhelt

mijn verleden in de volle lengte
elk jaar en dag en ogenblik de hele
rimram maakt slagzij en valt

wat ooit gezegd verzinkt in stilte
wat al zwijgt zijgt verder neer
terwijl ik in mijn slotgedachte reeds

de tv-beelden voor mij zie (eindeloos herhaald
en in slowmotion) hoe ik voor ieders ogen
duizend doden sterven zal

en duizenden met mij
mijn wereld is ten einde
en de jouwe is nabij

Crustaceae

had god een keuze
bij de schepping
of deed hij slechts alsof

zoals wij die altijd
bluffen altijd leren
door de leugens

en de bekken die we trekken
voor een spiegel of ten overstaan
van om het even welk publiek

de contouren komen vanzelf
bovendrijven aan de oppervlakte
het evenbeeld dat wij

bewaren in onszelf zoals
de voorstelling van een reptiel
of enig ander geschubd meerpotig

schaal- of salamanderachtig wezen
dat ruggelings omhoog kroop
uit de zee

zeker, zeker!
zo is het *zekersteweten*
geweest en nog steeds...

wij zwemmen en kruipen ruggelings
de toekomst tegemoet
als kreeften

Wat ik zie kan ik niet zijn

‘*zonder seizoen rechtvaardig ik de aarde*
Als taal geboren uit de weigering. Word wieg
Enige weg naar Rome en vrouw die treurt’
- H.C. Pernath

boven het haardvuur stijgt de rook
met brede vleugels uit de schouw omhoog

als een donkere vogel; de wereld hangt
in de lucht, de hemel op aarde

wat ik zie kan ik niet zijn
en vroeger evenmin

in het huis van het geheugen
hangen geen spiegels

vandaag is een bijzondere dag
ik wil dat iedereen er is

de magische vrouw zal de klok
met een dag terugzetten

voor de rest zal de tijd
apoplectisch stilstaan

we zullen leven in een
alomtegenwoordige dementie

die ons bewustzijn vertroebelt
en ontrafelt; klanken die nooit meer

woorden worden, seconden
die nooit meer dagen

alles al getracht en op de tast
zullen we nog blijven zoeken

tot in de neteligste gewassen
de verste rietkragen

zullen we nog blijven zoeken
zelfs als uit de mist dat ene

verlossende woord zal klinken
zullen we nog blijven zoeken

zelfs als we erin slagen
de sleutel tot het slot te vinden

zullen we nog blijven zoeken
ook al kunnen we niet anders

dan het beramen van dwaalsporen
het herhalen van de paradigma's

die paraat het beamen
van de kennis die bestaat

nog zullen we blijven zoeken
nog zullen we blijven zoeken

De monade

‘Indien ge boven naam en lichaamsteken uit wilt varen, moet ge u zelf geheel ontdoen van het lager ik. Wees als gepolijst ijzer, verliest uw roestkleur. Wordt als een spiegel zonder roest. Maak u zelf rein van de attributen van het zelf.’
- Djalalu'ddin Rumi

ik wil de tralies breken
  ik wil de zon
mijn tranen laten drogen

ontsnappen uit dit aardse
internaat; de mens is
wat hij ziet

en wat hij niet ziet
bestaat niet
ons oog is heer en meester

onze wil is majesteit
de pupil daarboven in de koepel
zegt dat mijn inzichten bij nader inzien

berusten op vergissingen
maar dat wij zelf niet bij machte zijn
tot het weerleggen van wat zich achter

onze angsten en vermoedens verhult
onze nachten zijn het langst
zij zullen duren

‘*Maar gij, wanneer gij bidt,*
gaat in uwe slaapkamer,
en uwe deur gesloten hebbende,

bidt uwe Vader, Die in het verborgen is;
en uw Vader, Die in het verborgen ziet,
zal u in het openbaar vergelden’

Heraclitus (bijgenaamd *De duistere*)
zei: niets kan ontgaan
aan wat nooit ondergaat

het spiedende oog
de wakkerheid van wat bestaat
zo zie ik, de kennis

die door ons vergaard
het hart door ons beweend
het kind geboren in benauwenis

en nadien weer teruggeworpen
in het ongewisse als een vis
in de zee

een geschubd roofdier dat
als prooi aan boord gehesen is
aan de haak van de tijd

wat ik aan de orde wil
in twijfel trek, *im Frage*
=

het lot dat aan de haak
de mensenkrab- en kreeftenvangst
het sleepnet vanaf het droge

het ijzeren oog, de spiedvanger
het rennende en omrande
wij die verwend zijn, gewend

aan de laveloze zon, de luxe
wij die als de verbannen tiran
met klompvoet, ziende blind

voortstrompelen, ons verleden
gewikkeld in de windsels van de sfinx
onze toekomst in zijn muil

wat blijft er over van de blik
als een gezwollen alvleesklier
het zicht dimt, en de iris

inkrimpt tot een punt
wat blijft er over als de blik
verschrompelt tot het bijna

niets
•
een atomaire kern

vanwaar onmogelijk verder
valt te reduceren
de dood hakt splinters in het leven

die als zaden weer ontkiemen
de algoritmische en
algehele vermenigvuldiging

vanuit het geringste
•
dat we kunnen registreren

wat aanvankelijk ondeelbaar
zal woekeren zonder weerga
als een tumor

het leven zal zich opblazen
uitzetten als een ballon
tot alles barst

is dit dan de kiem
vloek en zege
(formule van het ongeremde)

is dit de kern
van al het wassende
•

is deze kanker het principe
van begin en einde

is de woekering het geheim
waardoor de boel in dit heelal
maar uitdijt en niet implodeert?

onze god is bezig op te lossen
in reflectie, ons bewustzijn gedijt
in expansie, de honger naar macht

de mens zal opgaan in
volstrekte alomtegenwoordigheid
de zon zal doven in zijn stralen

het denken verovert in guirlandes
van fotonen die zich als vurige ruiters
in het zadel hebben gehesen

reizend op de rug van de tijd
de draak die zwavel spuugt
van voren en van achter hinkt

het licht zet vol de sporen
in zijn flanken, het beest
trapt woedend met zijn hoeven

er schieten vlammen door de ruimte
het spat en spettert, sterren
dwarrelen neer als vlokken

wat zich daarboven zal voltrekken
is een wisseling van de wacht
het doek dat valt is groter dan de aarde

wat ooit bestaan heeft gaat af
wordt met dit ondermaanse opgezogen
en gespiegeld in zijn negatief

het alziend oog lost op
wordt van zichzelf verlost
(missie volbracht)

niets resteert en zal meer zijn
alles is weer terug bij af
en gelijkgeschakeld

de tijd volslagen teruggezet
naar dat ene, ondeelbare
alomvattende moment

schepping en vernieling
beiden zijn weer een
einde = genesis

0:1

Newtons versnipperde geschriften

‘*het licht is de schaduw van god*’
- Romeins gezegde

is ons bewustzijn onontkoombaar
als de zwaartekracht

of veeleer een inbraak
in het holst van de nacht

zijn wij enkel zoogdieren
of dieven binnengedrongen

in een slapend huis waar de ramen
en sloten zijn gebroken

de deuren opengewrikt
zijn wij niet meer dan een

biologische variant binnen een
willekeurige fase in de evolutie

of de aanzet tot een
radicale ommezwaai?

wie weet heeft van zijn ketens
kan beginnen die te breken

wie vuur steelt uit de hel
kan heersen op de aarde

maar wat is vrijheid als de rug knapt
van degene die is opgestaan

als het licht dat schijnt niet meer
afhankelijk is van godsbestaan

welke almacht liegt om te bestaan
bij gratie van de tijd

welke instantie knipte alle strengen
wiekte onze vleugels, plukte de veren

knakte de gewrichten die
tevoorschijn staken uit ons vel

wierp ons dons als stof ter aarde?
ontzegde ons het recht te vliegen

anders dan door dromen, straalmotoren
die littekens aan de hemel nalaten

zoals karrensporen voren in het land
ketters van hun kettingen bevrijd

leerden de mens de exodus
nu vluchten wij

men heeft ons in de gaten
de blik blijft streng op ons gericht

het oog wil niet meer van ons wijken
toch voorspel ik:

eens, op een onbewaakt moment
is men ons kwijt, is het over

en uit, *finito*, wordt de fraude
opgehelderd

onze geleerden zijn al eeuwen doende
om de kluisters te ontrafelen

om los te breken uit de cocon
van dit lichamelijke bestaan

om het leven te bevrijden van zijn schaduw
onze biologen ontleedden al tot in detail

de cellen van het leven, onze wetenschappers
geraakten tot de kernen van het bestaan

de mens is haast in staat de schepping
op eigen houtje voort te zetten

hij kan haar ombuigen en corrigeren
hij kan haar plannen en kopiëren

hij kan planten, schapen, muizen
en ook mensen klonen, hij kan het leven

reduceren en vermenigvuldigen
in zijn hand is het getal, het lot

en weldra de voorzienigheid
van alles dat zich nu nog schikt

naar de wil van een (of andere) god
het duurt niet lang meer vooraleer de mens

uit zijn vel ontsnappen kan en zich bevrijdt
zoals een vlinder aan het haarfijne rag

van de rups; niet lang meer vooraleer
men deze hele aarde aan zal treffen

als een dorp waaruit de bewoners
halsoverkop zijn vertrokken

voor de vijand uit de velden in
de ruimte - exodus en odyssee ineen

de mens hij zal de strijd aangaan
van een kosmische guerrilla

hij zal zich schuilhouden in licht
zijn dag zal nacht zijn

de nacht zijn slagveld
hij zal zich bekwamen

in gewiekste gevechtstactieken
(wat Russen noemen maskirovka)

hij zal verschijnen in volmaakte camouflage
hij zal zich voordoen als bij carnaval

als de vorst van de schepping
als heerser van het heelal

als de enige ongemaskerde
hij zal zijn schepper dwingen tot een rollenspel

dat hem ten diepste vernederen zal
een keuze heeft de oude primus niet

niets doen is geen optie
voor wie alles op het spel

dit leidt tot een majestueuze rochade
in het aanzien van de schepping

een wisseling van rang en orde
de mensheid heeft de Almacht

tegen zich gekeerd, gebeten in de hand
die hem gevoed heeft en gekneed uit klei

het mes gezet op de keel die hem
uit klank tot stand bracht

(als woord, in den beginne)
de touwtjes die gevallen zijn

zal de mens aaneenknopen
tot een betrouwbaar reddingstouw

zijn hybris is nog sterker dan zijn drift
zijn sluwheid nog groter dan zijn ijdelheid

hij zal uitstijgen boven maan en hemelteken
hij wil zijn licht doen schijnen

over d'oude uitgetelde onverlaat
hij wil dat schepper en schepping hem

erkennen als meerdere, hij wil ze
jammerend op de knieën

terug naar waar ze hoorden
voor ze bestonden

daar waar deeltjes zich voortbewegen
met absolute snelheid, tussen het gesternte

waar hij vrij kan zijn van zwaartekracht
het vacuüm waarin niets gehinderd wordt

door aardse gravitaties, natuurwetten en
straffen ten gevolge van een zondeval

wij zijn al haast zo ver
het zal sneeuwen als het lukt

herinner wat ik heb gezegd:
het zal sneeuwen

Newtons versnipperde geschriften
(als rijst bij een bruiloft)

(fall out)
(exit)

Verantwoording van de schrijver:

- (bij het gedicht ‘ik bid tot u, mein Herr’): Don Klemente was de schuilnaam van Adolf Eichmann in Argentinië
- de stem op nr. 7 van de cd is van Hugo Claus, het fragment is afkomstig uit *Het graf van Pernath*:
  ‘Nee. Als een steen wil ik je, intact wil ik je
  voordat je ogen braken, wrak -
  Die herhaalde val,
  dit vermenigvuldigd sterven, die vertraagde scherven, -’
- Het citaat van Hugo Claus bij ‘Wij zijn vandaag lichtvoetig’ is afkomstig uit *Heer everzwijn*, gedicht nr. 25 (‘aan zee’) uit de cyclus ‘Zijn gebeden’.
- het fragment van James Fenton bij ‘van de genen 't zelfzuchtig seizoen’) is afkomstig uit *Kinderen in ballingschap* (*Children in Exile: poems 1968-1983*)
- het motto bij de cylus ‘vingerafdrukken der natuur’ is afkomstig uit Vanhole's roman *O Heer, waar zijn uw zijstraten*?
- de woorden van Lut de Block bij de titelpagina van cyclus III (nergens welkom, overal thuis) zijn afkomstig uit het gedicht ‘Tafel van Twee’
- de zin van Geert van Istendael die ik citeer boven aan ‘herschreven legenden’ is afkomstig uit *Het Belgisch labyrint*
- het citaat van H.C. Pernath komt uit diens bundel *Het masker man*
- het fragment van Joseph Brodsky bij ‘vermoord door het uitspansel’ is te vinden in het gedicht ‘Nature morte’
- het fragment van Djalalu'ddin Rumi bij ‘de monade’ valt te lezen in de Mashnawi (vertaling R. van Brakell Buys)
- *Mortu tombu miyi* = zegswijze op Haïti, lett: ‘de zaak is voor mij gestorven en begraven’. Het was tevens de titel van een cyclus uit de dichtbundel *Falsche Prophezeiungen* (edition Selene 1994) van de Oostenrijkse dichter Christian Loidl, die op 16 december 2001 op vierenveertigjarige leeftijd overleed toen hij uit het raam viel van zijn Weense appartement - een dood die veel gelijkenis vertoont met de wijze waarop de Tsjechische schrijver Borumil Hrabal om het leven is gekomen. Hrabal zou te ver uit het raam hebben geleund toen hij een merel

hoorde zingen onder de vensterbank van zijn kamer in het Praagse hospitaal waar hij wegens een drankprobleem werd verzorgd. Ook Chris - die Hrabals stamkroeg geregeld bezocht - heeft de betovering ervaren van een vogel die vanaf de binnenplaats van het huizenblok in het grauwe tweede *Bezirk* (de oude joodse wijk) zijn vleugels wilde uitslaan. Op de een of andere manier, schijnt de dichter gehoor te hebben gegeven aan het indringende imperatief dat hij bij monde van een spookachtige stem liet oprijzen aan het eind van zijn laatste dichtbundel met cd: *Kleinstkompetenzen; Erinnerungen aus einer geheimen Kindheit* (edition Selene 2001): 'Luft müsst mann sein/ Luft müsst mann sein / Nicht mehr so müd / Nicht mehr so müd (...)' in het Nederlands: 'Lucht moet men zijn... Lucht moet men zijn... Niet meer zo moe... Niet meer zo moe (...).' Een dag voor het fatale ongeluk plaatsvond, had de dichter me nog een boodschap gestuurd waarin hij melding maakte van zijn nieuwe emailadres: 'airpoet@.gmx.at' De symbolische betekenis hiervan begreep ik pas weken later, toen ik de Oostenrijkse hoofdstad bezocht om deel te nemen aan een herinneringsnacht die naaste vrienden en collega's hadden georganiseerd. Na het beklimmen van de afgesleten stenen treden in het trappenhuis van de Vereinsgasse 11, viel mijn oog op het blauwe naamplaatje dat was bevestigd aan de gelakte notenhouten deur van het verlaten appartement waar ik zo vaak had overnacht. Ook hierop stond dat intrigerende woord: 'airpoet'. Het plaatje betrof een souvenir dat Chris had meegenomen tijdens een van zijn talrijke reizen door Litouwen, waar 'airpoet' simpelweg 'airport' (vliegveld) betekent. Mijn verdriet smolt als een brok ijs voor de zon, toen ik besefte dat mijn vriend was opgegaan in de lucht waar hij zo wijselijk over had geschreven en zo dichterlijk naar had verlangd.

- geraadpleegde bron bij het schrijven van Da capo (al fine): 'Bloed en betekenis' van Willy Jansen, Parmentier, jrg. 5 nr.2

Da capo (al fine)

De titel van deze bundel is een metafoor voor de pogingen die we ondernemen om eigen of andérmans identiteit vast te stellen, herkomst te traceren of lot te bepalen dan wel in de greep te krijgen. De pogingen die mensen wagen om ergens thuis te horen of aan te ontkomen. Om in het reine te komen met ons verleden of de toekomst. Mensen die alles achterlaten en op de vlucht worden gedreven. Het moment van vertrek, dat is hun 'bloedtest'. In het land van aankomst, waar ze hun geluk komen beproeven of waar ze op weg naar elders aanspoelen, wordt hen een tweede test afgenomen. Degenen die enig geluk hebben, krijgen een legale status en mogen/moeten een inburgeringscursus volgen. De anderen blijven zonder papieren. Zij belanden in de schemerige ondergrondse 'interzone', een leven in de illegaliteit. Voor hen is het altijd oorlog. Continu bevreesd zijn voor controles, inspecteurs die komen vragen om vergunningen, papieren die ze niet hebben; agenten die hen er overal tussenuit pikken. Met een neus even feilloos als die van hun honden. Vos papiers! Ausweiss bitte! Bloedtest!

Maar niet alleen voor vluchtelingen geldt het probleem van de instabiele 'status'. *On est tous des étrangers*, luidt het in 'Met behoud van huis'. Onze plek ligt nooit vast, en altijd is er de schaduw die ons begeleidt. Het tergende besef dat we het in een klap allemaal kwijt kunnen raken. Dat is zo zeker als wat: eens raken we het kwijt. Alles wat we bezitten. Worden we van hier verdreven. En met legaal of illegaal, papieren of geen papieren, vergunning of geen vergunning, heeft ons lichaam uiteindelijk niks te schaften.

Als ik haar aantrekkelijkheid probeer te lokaliseren denk ik niet aan haar borsten, maar aan haar bloed, dat ritmisch aan me trekt.

Ook in de liefde zijn wij vreemden die worden voortgedreven, vluchtelingen op zoek naar een veilige plek. Maar hoe bepalen we onze positie ten opzichte van onze dierbaren die zich nog niet als zodanig gewonnen hebben gegeven? Wanneer ontaardt begeerte in bezitsdrang, genegenheid in afkeer, lust en passie in obsessie en haat? Hoe weten we dat wat we in ons bloed voelen prikken, over luttele tijd niet weer uit ons systeem zal zijn verdwenen of zich in het tegendeel heeft getransformeerd? Hoe weten we dat ons lichaam onze geest niet voor de gek houdt, of andersom? Bloedtest.

Liefde zonder gevaar is geen liefde. Een leven zonder averij is geen leven. Maar hoe handhaven we ons in een onbeschutte of vijandige omgeving? Geven we ons gewonnen, duiken we onder, zetten we een masker op, een kraag of bivakmuts, accepteren we de regels van het spel - in casu van de fiches die ons worden uitgereikt of onthouden? Of doen we dat juist niet en zeggen we hardop: 'ik pas'? Of vloeken binnensmonds: 'ik verdom het'. Niemand wordt als held geboren. Omstandigheden dwingen ons te handelen. Of niet. Pas dan blijkt hoe heldhaftig wij werkelijk zijn. Bloedtest.

W.F. Hermans omschreef een held als iemand die 'straffeloos onvoorzichtig kon zijn'. Anders gezegd: iemand die werd beloond voor zijn onbehoedzaamheid. Aan

wie de Muze van het Lot haar ‘rozen van Piëria’ schenkt, heeft minder met rechtvaardigheid dan willekeur te maken. Het is zoals Clint Eastwood zegt in de Western Unforgiven, vlak voor hij de sherrif neerknalt die smekend om genade vraagt waaraan

hij dit ellendige einde heeft verdiend: ‘deservance has got nothing to do with it, little Billy.’ De Muze van het Lot is even attent als villein in haar hebbelijkheid om bloemen rond te strooien. In Sarajevo waren de rozen die ze strooide van gruwelijke aard. De burgers in de stad noemden zo de bloemvormige putjes en uitstulpingen in het asfalt die granaatinslagen nalieten. Een meisje dat me rondleidde door de Belegerde Stad wees me op een van die plekken, terwijl we onder volle maan over een basketbalveldje liepen waar geen basket meer stond. ‘Wij noemen het rozen,’ zei ze met die typische Bosnische humor die zwart is als hun koffie, ‘ook al ruiken ze zo niet.’

De Muze van het Lot; de inwoners van Sarajevo hebben haar al te goed leren kennen. In het oude Griekenland was haar naam Moira. De meeste rozen die zij uitdeelde, waren distels op een hoopje aarde. Het eindpunt van alle moed zijn de velden van eer. Herodotus begon daarom aan zijn Historiae te schrijven, evenals vele geschiedschrijvers na hem. De rozen van Moira zijn bloedrood, en niet bedoeld voor efemere opportunisten. Rechtvaardig kun je haar niet noemen, daarvoor is deze schikgodin te grillig en eigengereid. Maar vastbesloten is ze wel.

Niemand van ons wordt als held geboren, and death does make cowards of us all. Als de narcose is uitgewerkt, komen de rillingen, tranen, bibberaties, angsten, twijfels, depressies alsnog opzetten, en hun wraak is allesbehalve zoet.

Succes is uitgestelde mislukking. Lef verdrongen lafheid. Wie op het juiste moment de sprong waagt, op de juiste tel of milliseconde afzet, haalt de bok. En balanceert dus zalig en gewichtloos in het ledige, tot genoegen van ons aardse toeschouwers. De helden hebben timing. En de rest, wij hieronder, sukkelt er maar een beetje achteraan. Onze terechtstelling mag dan misschien uitgesteld zijn tot nader order, nimmer wordt ze afgeblazen. Om van de onbepaalde duur van het uitstel bepaalde duur te maken, volstaat het om het lot een handje te helpen. Bij het prikkeldraad wordt men gewaarschuwd: Tresspassers will be shot, survivors will be shot again. Zwartgalligen zien dit eerder als aanmoediging. Het piepkleine heft dat een mens de Gode zij dank, nog zelf in de hand mag en kan hebben. Tenzij men met die God tezeer op goede voet staat of wil staan natuurlijk. Dan zal de goedertieren Schepper zijn bekommernis laten blijken door uit voorzorg het lemmet weg te nemen uit 's mensen heft. Of door - al naar gelang de re(li)gie - de handen af te hakken bij het polsbot zodat men niet de hand slaat aan zichzelf. In dat geval rest weinig anders meer dan werkloos toezien hoe de dagen in het strafkamp nog langzamer verstrijken, hoe de tijd zonder afleiding nog langer en pijnlijker wordt uitgesmeerd. Wachten op het verlossende moment van genade kan vervloekt lang duren als het over wordt gelaten aan het Opperwezen. Die kijkt niet op een eeuwtje meer of minder. Zelfs een millennium duurt in het bewustzijn der Almachtige minder lang dan de luttele momenten die het een sterveling kost om een keer goed te gapen. Te knipperen met de ogen. Een slok te nemen uit een glaasje water. En het licht uit te doen in de slaapkamer.

En ten opzichte van het vreemde element in ons midden, de minderheid, kleur- of zonderling, de verstekelingen die zich verstoppen in de ruim van het schip of in de laadbak van vrachtwagens, tussen de flesjes Yacult en pallets met blikjes frisdrank? De soortgenoten die van de boot komen om hier buiten de boot te vallen. Wat lezen wij af uit de bloedstaal die onze specialisten van de Dienst Vreemdelingenzaken hen afnemen? Wat concluderen wij uit de bevindingen? Vormen ze een gevaar voor de

samenleving, mogen ze blijven, zijn ze gezond of aberrant, ambitieus of lui, geneigd tot liegen, zitten ze vol gebreken

(erfelijk of niet), dragen ze trauma's met zich mee of doen ze maar alsof, en is hun bloed besmettelijk? Wat als hun zaad zich mengt met dat van onze vrouwen en dochters? En als het onze zich mengt met hun bloed? Aan hun de keuze: integreren of repatriëren. Aan ons: elimineren of degenereren. Is er een keuze voor wie zijn vaderland verlaat, misschien voorgoed, om zijn geluk elders te beproeven? Bloedtest. Mens, toon mij wie je bent. Mens, gehoorzaam. Wees rein. Doe je best. Bloedtest.

'Wanneer een vrouw haar stonden heeft, verkeert zij zeven dagen in staat van onreinheid,' zo leert het boek Leviticus (15:19-24), en 'wie haar aanraakt, is tot de avond onrein;(...)' Mannen hebben van oudsher een andere relatie met bloed dan vrouwen. Een vrouw is hoedster en behoedster die in tedere nabijheid, vervloekt is tot het gadeslaan van onze viriele zelfvernietigingsdrang. Het lot van de man ligt in haar handen. Vrouwen hebben lichamelijk veel meer met bloed te maken dan mannen: zij menstrueren en bevallen. In hun sociale functies gaan ze er bovendien anders mee om. Vrouwen ruimen vaker bloed op, omdat vooral zij zieken en gewonden verzorgen, de was doen, vlees braden en de keuken schoonmaken. Mannen doen vaker bloeden, als soldaat, beul, ritueel slachter of geliefde die een vrouw ontmaagdt. Het maandelijkse bloedverlies (de vrouw haar 'regels', zoals men in de francophone wereld en ook in de Vlaamse tongval terecht zegt) en het baren zijn banden des bloeds die vrouwen onderling met elkaar delen en bepalen. Het mogen of moeten doden, slachten of ontmaagden is wat in veel culturen mannen tot 'man' maakt. Bloed staat voor levenskracht. Tegelijkertijd is het een symbool van de dood, dat kan wijzen op miskraam, oorlog of moord, op overschrijding van de regels, de wetten, van grenzen tussen leven en dood, tussen het kenbare en onkenbare, tussen dat wat mensen moeten weten en wat we niet mogen of willen weten.

Maar ook de onderlinge percepties verschillen. 'Bloed is geen tijd' zei een jonge vrouw kort geleden tegen mij. Het was net nadat een vriend in mijn keuken bijna zijn vinger eraf had gesneden. Bloed over het hele fornuis. Toen we de boel enigszins gereinigd en schoongespoeld hadden, zaten we met een paar in bloed doordrenkte doeken opgescheept. Ik wilde de doeken niet in de vuilnis gooien, vond dat ze vernietigd moesten worden om bacterien en besmettingen geen kans te geven. 'Die doek steek je niet in de fik', riep mijn hevig bloedende vriend daarop. Kan iemand zijn eigen bloed vernietigen? Volgens de mannen in huis niet. Volgens de vrouwen weldegelijk; de scheidslijnen blijven bestaan.... Bloed als vorm van tijd: de dame in kwestie vond het een typisch mannelijke kijk op de dingen. Maar de vrouwen hebben uiteindelijk natuurlijk gelijk... Bloed is geen tijd. Het leven gaat door, ook al komt de eigen lijn of die van ons geslacht op aarde tot een punt.

Van zichzelf is bloed een reine substantie, maar meestal wordt het met het tegendeel geassocieerd. De orde mag niet verstoord: bloed mag niet aan de oppervlakte komen, het moet te allen tijde blijven waar het hoort, in het lichaam, verborgen voor het oog. Lichaamsafscheidingen als pus, urine, ontlasting, uitvallende haren, sperma, menstruatiebloed, lochia (bloedvloed bij kraamvrouwen) en zelfs tranen, dit vocht behoort niet waar het hoort te zijn en blijven; onder de oppervlakte, de huid. Het verstoort de orde van het lichaam en wordt zo een teken van verstoring van de

biologische, sociale en culturele orde. Om de verstoringen te controleren probeert men ervoor te zorgen dat het bloed onzichtbaar blijft. Nette

meisjes laten niet merken dat ze menstrueren. Maandverbandreclames propageren ‘onzichtbaarheid’ en gebruiken blauwe en geen rode inkt. Christenen drinken symbolisch het bloed van hun heiland om zo te delen in zijn zegen en van hun gemeenschappelijk geloof te getuigen; moslims, zoals de Shiiten in de processies van Kerbala, waar de dood van Ali wordt herdacht, slaan zich zelf tot bloedens toe als teken van zegening. Een Arabier zegt dat zijn lever pijn doet, wij zeggen dat ons hart gebroken is.

Het bloed is niet alleen drager van het leven, maar ook drager van het kwaad dat door het opzetten van bloedzuigers of door insnijdingen naar buiten kan komen. Bloed brengt eer voor diegenen die hun bloed offeren voor gezin en vaderland of voor de vergeving van onze zonden. Het slagveld van eer telt echter maar weinig vrouwen. Vrouwen lijden onder de schande van ongehuwd moederschap, incest, kindermoord, of zelfs zoiets banaals als doorlekkend maandverband. Toch zijn er culturen waarin mannen, vanwege de reinigende werking van de menstruatie, deze nabootsen door zich in de penis te snijden om het onreine bloed - opgelopen door seksuele activiteit - in zee te laten lopen. Ook de voorkeur van veel vrouwen om bij het gebruik van de pil toch te menstrueren hoewel dit medisch gezien niet nodig is, lijkt samen te hangen met het gevoel dat er anders bloed blijft zitten dat eigenlijk naar buiten had moeten komen. Tijdens gewichtige vergaderingen is nooit te zien dat de deelnemers ook wel eens plassen, ejaculeren, schijten of zelfs maar hun neus snuiten, laat staan dat ze hun maandverband verwisselen. Sociaal gewicht wordt uitgedrukt in afstand tot het lichaam, het maskeren van ons bloed, ons binnenste, datgene waaruit ieder van ons bestaat. Tijdens oorlogen is het al dan niet tonen van bloed via de media een belangrijk punt: beide partijen proberen het tonen van bloed te controleren, omdat dit belangrijke politieke gevolgen kan hebben.

Hoe verschillend mannen en vrouwen ook met bloed omgaan, als mensen willen we allen vaststellen, begrijpen, genezen, overwinnen. We willen losbreken uit de kooi van onze fysieke beperkingen. Wij willen ons onttrekken aan de wetten der natuur, haar principes van de zwaartekracht en contingentie. Wij willen niets meer aan het toeval overlaten, zelfs het toeval zelf niet. Zeker dat niet, want zonder toeval waren wij nooit op aarde terecht gekomen. Het toeval is de sleutel tot onze herkomst en tot onze bestemming; het is onze ultieme bloedtest. De uitkomst daarvan is ons lot. En dat is nu juist wat wij zelf in de hand willen krijgen. Is er een heersende instantie die bepaalt hoe de kaarten worden geschud? Onder wiens gezag en supervizie dat toeval ressorteert? De negus negasta van het donkere zwerk, il capo di tutti capi die van boven zijn hemelse samenzwering ten uitvoer bracht, de godfather van de eeuwigheid die het hele corrupte casino van de schepping beheert? Zo ja, dan mag deze heersende machtsfactor in de kosmos vermoedelijk spoedig gaan genieten van een welverdiende rust. Een toontje lager, en minder hoog van de toren, dat is wat de oude patriarch weldra vermag. Als het aan de eugenetisch-biologische laboranten van Clonaid en andere verwachtingsvolle wetenschappelijke ondernemingen ligt tenminste. De poort naar de onsterfelijkheid mag voor ons eindelijk op een kier.

Valt daar nog iets van af te lezen, in het strijkje dat van ons plasma is gemaakt en dat bedoeld is voor onder de microscoop? Wat is het dat in ons brandt? Dat onder

onze leden prikt en jeukt in de toppen van onze vingers en tot in de uithoeken van onze hersencellen? Wat is het dat ons anders maakt dan de

onderdanige rest op deze aarde, de dieren en planten die de paden der natuur gehoorzaam blijven volgen? Wat het ook precies moge zijn, in ieder geval heeft het te maken met onze koppigheid, de verwatenheid en zonderlinge drang tot vrijheid die de mens sinds het begin van zijn bewustzijn in de ban heeft... het onuitroeibare dat in ons allen broeit. Die behoefte om ons meest in het oog springende menselijke gebrek, in een voordeel om te zetten; zodat we terecht kunnen komen in een volslagen andere zijnstoestand. Zelfvernietiging is zelfverwezenlijking, het absolute individualisme, de Luciferische opstand jegens de patriarch die wil dat alles zijn overbekende en gerepeteerde gang gaat - 'omdat men anders niet zou weten hoe'. Wat wij zoeken is een ontsnapping uit de impasse. Peristaltiek. Denk aan de woorden van Flaubert: 'Je kunt over wijn, liefde, vrouwen en glorie schrijven op voorwaarde dat je geen dronkelap, minnaar, echtgenoot of soldaat bent. Als je deel hebt aan het leven kun je het niet duidelijk zien: je lijdt er teveel onder of je geniet er teveel van.' Iedere roeping die naam waardig, vereist absolute toewijding. Wij dienen ons, in alle ernst, in alle gedrevenheid, zo radicaal mogelijk te onttrekken aan het 'klassieke' aardse leven. Dan, en alleen dan, kunnen we beginnen om het principe van alle creatie te doorgronden, er de imperfectie van het miserabele organische bestaan te boven komen. Alleen dan kunnen we de klemmende conditie van de schepping, waarin zovelen de Hand van God zien, doorbreken. Alleen dan kunnen we ons bevrijden van onze boeien. Ook al is ons individuele streven in wezen niets dan een scherf die oplicht in het donker - ook al zijn onze werken net zoals onze levens als de splinters van een wijnglas dat per ongeluk van tafel viel. Het principe van het leven op aarde is nu net dergelijke voortdurende fragmentatie. Het glas versplintert in steeds kleinere scherven van scherven van scherven die allemaal in staat zijn tot het weerkaatsen van licht, de sporen van waaruit dit heelal zijn bestaansgrond vindt.

We zullen niet treuren, ons niet hullen in zelfbeklag. Wij zullen ons moedwillig en vol trots onttrekken aan de last die lichaam en leven heet. We zullen met fierheid afstand doen van vlees en bloed, door het radicaal op te offeren. We zijn momenteel al zeer druk bezig te onderzoeken hoe de mens zijn bloedeigenste kan plengen om zodoende het pad te effenen naar de begeerde ontsnapping uit het sterfhuis van de planetaire evolutie. Het heelal mag dan uitdijen, binnen de melkweg is ons zonnestelsel hard op weg om af te koelen tot het door zijn eigen oneindige kilte, in ultieme zwaartekracht zal worden opgeslokt in de slokdarm van de schepper. Waarom zouden we wachten op die toch al vaststaande uitdoving, en kunnen we de touwtjes niet in eigen hand nemen? We kunnen een voorschot nemen op het alomtegenwoordig duister dat ons wacht, we kunnen het luik openen onder het schavot van ons bestaan, en een beslissende voorsprong nemen op de eeuwigheid die boven alle sterfelijkheid verheven is. We kunnen ons eindelijk eindelijk ontworstelen aan de messcherpe filters en netten van het zonlicht, dat alle leven in ons melkwegstelsel aan repen snijdt en fermenteert in gistende moleculaire verbindingen. Wie rekent op de barmhartigheid of voorzienigheid, stelt zich bij voorbaat op als een masochist die op zijn buik gaat liggen om door de samengebalde Hand van zijn Meester gefistfucked te worden. De mens is gemaakt om muiterij te plegen, de opstand der titanen ontketenen, revolutie te plegen in de rangen der natuur Wij zullen het galjoen van het 'schitterende ongeluk' enteren als piraten, de contingentie en het lot binnenhalen als buit van goud. We zullen tot onze laatste snik de strijd aanbinden met het principe van de Almacht...

het oppergezag trachten te kelderen, we zullen niet rusten voor we het koninkrijk hebben geusurpeerd, voor we onze aardse ketenen definitief weten te breken, en het brein achter de schepping

in de ketenen hebben geslagen. Onze campagne is onaflatend en afmattend, gruwelijk, gespeend van rust en wars van enig mededogen; een exercitie van dag en nacht, jaar in jaar uit, generatie op generatie, een kamikazeaanval dwars doorheen de ruimte, dwars doorheen de Tijd. De hoogmoed heeft ons in bedwang, de hemel is ons doel, in onze ogen schittert de vonk van de bezetene, in onze kelen gorgelt het bloed van de halsstarrigheid. We salueren tot de kapitein, herhalen het commando, geven acht met het bajonet geschroefd op onze geweren. De vlag van het verderf is hoog gehesen, de knoken klapperen afgekloven in de wind. Vanuit de uitkijk is de vijand al in zicht. Zover zijn we in elk geval gekomen. Dat we voortdoen. Hard op weg. Voor wie van zover is gekomen... Je kunt de damp van het kruit al bijna ruiken. Een immense weg is afgelegd. Maar de kop is er vanaf. Het moeilijkste ligt achter ons. We zijn al een end, durf ik te stellen, aan ons bloed ontstegen. We zijn al een heel end ons einde tegemoet...

© Serge van Duijnhoven Brussel 2003

Noot van Fred de Backer:

Met genoegen heb ik mij toegelegd op de klankomkadering van de teksten uit *Bloedtest* die Serge en ik selecteerden voor de cd. Een intense, soms slopende reis doorheen donkerte, hoop, obsessie, liefde, 'mentaaliteit' en dood. Een gevecht tussen witte en rode bloedlichaampjes, God, Boeddha en De Duivel. Laag voor laag heb ik gepoogd een decor te creëren rondom de personages; heb ik getracht de poëzie via een procédé van geleidelijke 'dérèglement des sens' en 'lucht zagen uit lucht' (om de woorden van Gerrit Kouwenaar te gebruiken), naar een ruimere dimensie te brengen. Het resultaat is ook voor ons vaak bevreemdend, magisch, veelkleurig en stereofoon. Ik zou zeggen: *spits* uw oren, *sluit* uw ogen en *geniet* van de film!

Naargelang *Bloedtest* muzikaal evolueerde in mijn opnamestudio, kwamen steeds meer de herinnering aan Christian Loidl en de vragen rond zijn plotse dood bovendrijven. Ik ontmoette hem de eerste maal op een vreemd feestje in Amsterdam, een klein jaar later een tweede maal in Berlijn voor een gezamenlijk optreden in de Literaturwerkplatz aan de Majakovskiring. Zijn performance daar heeft op mij een blijvende indruk gemaakt. De vrolijke, charmante, weirde gentleman van een klein jaar eerder in Amsterdam, bleek zich op het podium te ontpoppen tot een quasi-demonische persoonlijkheid, een woordspugende draak die het Duitse publiek met zijn lyrische, geëngageerde uitbarstingen de rillingen bezorgde. Intussen was zijn thuisland dan ook bezet door de kliek rond Haider en zijn Freiheitlichen (met kanselier Schüssel als gevlinderdaste katholieke schoothond). Ter herinnering aan Christian heb ik een aantal stemfragmenten* van deze wonderlijke dichter in *Bloedtest* verweven. Hartelijk dank aan Eva Lavric en Alfred Goubran van Edition Selene Verlag Wien voor de verleende toestemming.

(*eigen opnames plus enkele passages uit *Kleinstkompetenzen - Erinnerungen aus einer geheimen Kindheit* (Edition Selene Wien 2001))

liefde, dank en respect: Moeder, Vader en de familie, Jo Bundervoet, Claire Vanden Bonne, Hans Vandenplassche (dank voor het geduld), Hanz Smits, Gabriël Kousbroek, Suzanne Holtzer, Walter Janssens. Speciale dank aan Mark Gijsens voor verleende hulp in technisch barre

tijden en het ondanks dagelijkse mishandeling steeds weer tot topprestaties motiveren van mijn computer.

lang leve al wie langer leven wil dan algemeen voorspeld! (FdB)

Bloedtest is de vrucht van jarenlange samenwerking tussen Serge van Duijnhoven, Fred de Backer alias dj Fat en cineast Gabriël Kousbroek. Samen vormen zij de kern van het gezelschap ***Dichters dansen niet,*** genoemd naar de gelijknamige roman van Serge uit 1995.

Dichters dansen niet is regelmatig op podia en muziekfestivals in Nederland en België aan te treffen, en trad in het verleden op tijdens het Crossing Border Festival, Lowlands, De Nachten, De Nacht van de Poëzie en de poëziezomer van Watou, Beeldspraak, Pontes Festival of European Young Artists (Krk, Kroatië), Faladura Festival of Spoken Word (Porto, Portugal), alsmede op de door de Unesco georganiseerde 'Dag van de Poëzie' in Berlijn 2001; dat laatste optreden werd integraal uitgezonden door het ZDF tijdens het programma Nachtstudio.

Dichters dansen niet maakte met Def P/Seda, dj Dano en Olaf Zwetsloot/Lines End, deel uit van *De Sprooksprekers;* een tienkoppig collectief van rappers, dichters en muzikanten, dat destijds veel stof deed opwaaien met de uitgave *Eindhalte Fantoomstad* (een expliciete poging om de gesloten circuits van rap en poëzie wat nader tot elkaar te brengen). In 1997 werd het album genomineerd voor de Heineken Cross Over Award.

Over het laatstverschenen album van ***Dichters dansen niet*** *(Obiit in orbit; aan het andere einde van de nacht)* schreef Menno Wigman in *Trajectum*: '*Obiit in Orbit* is een stemmige, bij vlagen overrompelende cd die tot het beste behoort wat muzikanten en dichters in Nederland hebben bereikt.'

Voor meer informatie over de bandleden van ***Dichters dansen niet,*** komende optredens, producties, boekingen, opnames in *Real Audio*, foto's, video's, merchandise et cetera zie: **www.debezigebij.nl** alsmede **www.sergevanduijnhoven.com**